

Kitapm k'danjin Apokalips ken Jan raano

Kupm metn taar taadjeki doobm gen dooy kitapm k'danjin Apokalips ken Jan raano

Jan debm ken raan kitapm ara se taad metn nakgen ken Isa al-Masi taadinno metin tood tal se. Kaad ken se naan j'ok k'baansin gotn maane ol gurugin daan ki k'danjin Patmos se. Ken ol jaay j'ok k'baansin se taa naan taad Labar Jiga gen Isa al-Masi jeege tu, kaad ken se bo gaar magal *Rom ki lee dabar dabar jee al-Masige se. Naan raan eglizge tun cili ken taa naan Turki ken borse se gotn ken markabge lee daarni, oo gotn se k'danjin Smirn. Jee al-Masige jaay k'dabarde se taa naade jeel melde bo Isa al-Masi kalin ki sum. Kaad ken goto tedden on se bo, Jan raanden kitapm se taa aden toogj maakde do kaal maakde ki oo do kond dode ken naade ond do Raa ki se. Maakj kitapin ki se Jan taad metn nakgen Isa taadin metin ute napar taargen aan gooj'aal kaal naagj taara. Naoo nakgen se jee al-Masigen jeel Kitapm ken Raa dooko ute jeege do dakin se bo jeel ok metina, ey num jee kuuy se, naade jeel ok metin eyo. Nakgen Isa al-Masi teec naan Jan ki jaay taadin metin se, naparde kalan eyo, naoo ko taarin se kalan sum. Ko taar ken Jan jen taada tap tap se naan je deekj

ɔɔ ɓɔrse j'aak aan gɔɔ nakgen ɔk tɔɔgɔ do jeege tu se ɓo cirga gɔtɔ ɓaa se paac, nabo Isa al-Masi, naan ken Mel kalan sum se utu 'cir nakgen ɔk tɔɔgɔ do jeege tu se gen sɔrɔkiɲa. Naan 'teɗn naan se taa gen Raa ɔɔ gen jeen̄ge.

Jan taad metn nakgen ken naan aako

¹ Kɛse ɓo metn taar nakgen k'jeel metin̄ ey jaay *Raa taad metin̄ Isa *al-Masi ki ɔɔ Isa ɔl kɔɗ naan̄ se ɓaa taad metin̄ bulin̄ Jan ki, taa Jan ɓaa taad metin̄ jee teɗn naabm Raage tu nakgen ken utu 'kaan naan ki se. ² Jan se aako utu kaamiɲa ɔɔ taad metin̄ paac jeege tu ɔɔ kɛse Taar Raa mala ɔɔ kɛse ɓo nakgen met ken k'jeel metin̄ ey jaay Isa al-Masi mala taadiɲo metin̄ se. ³ Maak-raapo debm ken dooy taar se jeege tu ɔɔ maak-raapo jeege tun booy taar ken teeco taar Raa ki ken k'raaniɲo ara ɔɔ took do ki. Taa nakgen se kaadin̄ ɔɔpɓa gɔɔrɔ utu 'kaana.

*Jan raan̄ ɔl tɔɔsin̄ *eglizge tun taa naan̄ Azi ki*

⁴ Kɛse maam Jan ɓo m'raan̄sen kitapm se naase eglizge tun maakɲ gɛgɛrge tun kaam cili ken taa naan̄ Azi ken kaam kalan̄. Ɔɲ Raa ken do ɗakiɲa, ɓɔrse, ɔɔ ken utu ɓaadɔ ɔɔ ute nirl Raagen cilin̄ naan̄ kaag doɲ ki se asen teɗn bɛɛɲa ɔɔ asen kɛɗn tɔɔsiɲa. ⁵ Ɔɲ Isa *al-Masi debm saadn̄ met ki ɔɔ naan̄ ɓo debm duro deet deet daan yoge tu ɔɔ naan̄ ɓo Gaar gen gaaringen do naan̄ ki se, ɔɲ asen teɗn bɛɛɲa ɔɔ asen kɛɗn tɔɔsin̄ kici.

Isa se, naan̄ ɓo debm jejeki, ɔɔ ute moosin̄ se, naan̄ ɔɔɗjekiga dojege maakɲ *kusin̄ ki. ⁶ Naan̄ ɔɔjekiga maakɲ gaarin̄ ki ɔɔ teɗjekiga k'tɛɗkiga jee teɗn *serke gen Bubin̄ Raa. Bin num ɔɲ jeege paac

an̄ *nooko ɔɔ an̄ tɔɔŋn naan̄ se le 'tinḡ gen̄ daayum daayum. *Amin!

7¹Booyki! Isa utu ade ɔaa maakŋ gapar ki, ɔɔ jee tɔɔsiŋo do kaag ki ute jeege paac, naade utu an̄ kaakŋ ute kaamde.

Bii ken se, jeegegen do naan̄ ki paac utu 'tɔɔyɔ ɔɔ 'keem nɔɔ.

Taar se utu 'tedn̄ deer deer. Amin!

8¹Meljege Raa deek ɔɔ: «Maam m'Alpa ɔɔ m'Omega* ɔɔ maam m'Sidburku, maam ken do kupm met ki, ken ɔorse ɔɔ ken utu ade ɔaa.»

Jan aak Isa maakŋ gaariŋ ki

9¹Ken ara maam genaase Jan ken utu ɔɔf̄ yeɛbiŋ ute naase. Ɔɔ maam kic m'ɔŋga beɔdum *maakŋ Gaar Raa ki te naase. Taa Isa se, maam kic m'utu m'aay kaamum te naase. Ken ɔl jaay k'j'ɔk k'ɔaam ɔɔtn̄ ken maane ɔl gurugiŋ ken k'dan̄iŋ Patmos se, taa taar Raa ɔɔ taa saadn̄ Isa ken maam m'lee m'taad se. 10¹ Bii kalan̄ *Nirl Salal ɔɔy dom ki ɔɔ ɔɔtn̄ se maam booy mind nam taad metum ki makɔn̄ɔ aan ɔɔ pulu ɔɔ ɔii ken se ɔii dumas†.

11¹Mind nam ese se taadum ɔɔ: «Nakŋ naai aakiŋ se 'raaniŋ maakŋ kitap ki ɔɔ ɔliŋ *eglizge tun maakŋ geɛgege tun kaam cili jee ken: EpeZ ki, Smirn ki, Pergam ki, Tiatir ki, Sarde ki, Piladelpi ki ute jee Laodise ki kici.»

12¹Ken maam jaay m'booy mind nam se, m'terl m'aak metum ki. Num ken maam jaay m'terl se, m'aak ɔɔmpɔn daabge cili. 13¹Maam m'aak nam aan ɔɔ Goon Debkilimi‡ daar daar daan ɔɔmpge

* 1:8 Alpa ɔɔ Omega se je deekŋ ɔɔ: maam ɔo m'do kupm met ki ɔɔ m'taar tɔɔliŋa. † 1:10 Bii dumas se ɔii gen̄ Meljege. ‡ 1:13 Aak Dan 7.13.

tun cili se; kalin ron ki se jەرle bini aan naagn jەn ki. Ɔo naan dook kaadin ute kal ken k'daapin ute daab; ¹⁴ Ɔo beekn don se raap lak lak aan goo kuubu Ɔo kaamin se le aal bilik bilik aan goo poodo. ¹⁵ Ɔo jenge se aan goo maal ken j'olino poodn jaay aac den se, Ɔo mindin le aan goo keem ool ken doocga num eem uu se. ¹⁶ Ɔo maakn ji daamin ki se, naan ok k-dijge cili. Ɔo gord-jerle ken taaringen di taat ranan ranan se, teeco taarin ki Ɔo daan-kaamin se aan goo kaadn ken aanga katar ki num os tok kaama kiric se.

¹⁷ Ken maam jaay m'aakin se, maam m'ooc metn jەn ki aan goo debm ooyga kooyo. Num gan naan ond ji daamin dom ki Ɔo deekum Ɔo: «Dnte 'beere! Maam bo debm ken deet deete Ɔo ken kaam moon. ¹⁸ Maam bo debm m'ing zere. Maam se m'ooyoga kooyo nabo m'duroga daan yoge tu Ɔo borse m'utu m'ing zere gen daayum daayum. Maam se m'ok tagg do yo ki Ɔo do bee yoge tu kici. ¹⁹ 'Booyo! Nakgen ken naai aakinga kaaka Ɔo kengen utu ade baa naan ki se, 'raanin maakn kitap ki. ²⁰ K-dijgen cilin ken maam m'okin ji daamum ki ute loompn daabgen cili ken naai aakino jaay *'jeel metin ey se, 'booyo: k-dijgen cili se taaf te *kodn Raagen cilin gen eglizgen maakn gegerge tun ken kaam cili se. Ɔo loompn gen daabgen cili se le, je taadn ute eglizgen maakn gegerge tun kaam cili se kici.»

2

*Maktubm se k'raanin *eglizn ken Epez ki*

¹ *Kodn Raa ken lee boob eglizn maakn gegere ken Epez ki se, 'raanin maktub Ɔo:

'Booyo! Debm ken ək k-dijge cilin ji daamin ki ɔ ken lee daan lɔmpge tun cilin gen daab se taadɪ ɔ:

² «Naabse ken naase 'tedki paac ute kaay kaamse ken naase əkki maakŋ naabse ki se, maam m'jeele. Ɔɔ maam m'jeele naase se ɔŋki 'serkŋ jee *kusinge eyo. Jee ken ted rode aan gɔɔ *jee kaan naabm Isage se, naase aak 'jeeldeki naade se jee kaan naabm Isage eyo, naase ɔŋdeki naade se, jee taar-kɔɔbge. ³ Anum naase se daayum aayki kaamse; naase se 'dabarkiga taa maama ɔɔ ɔlki te metse cεεb ki eyo. ⁴ Num maam se m'ɔk taara te naase gen taada: maak-je ken naase əkki do maam ki deet se, ɔurse aan gɔɔ ken do dɔkiŋ eyo. ⁵ 'Saapki tu! Ey num naase uunkiroga metn naabse jiga naɔo naase aal oockiga. Bin num 'terlki kingse ɔɔ 'terlki tedn naabse aan gɔɔ ken naase 'lee tedŋkiro do dɔkiŋ se. Ken bin ey num, maam se m'utu m'asen kɔŋɔ ɔɔ ken naase jaay 'terlki te kingse ey se, lɔmpsen gen daab se, m'an kuun dεεtn gɔt kuuy. ⁶ Naɔo naase kic utu 'tedki nakŋ jiga. Aan gɔɔ maam m'ɔɔd m'uun naabm jee Nikolait* ted se, naase kic ɔɔd unddeki bin kici.

⁷ «Debm ken ək bi booyo num, 'booy taar ken *Nirl Raa taad eglizge tun gɔɔɔ ɔaa se paac se: nakgen se jaay debm cirdega num, maam m'an kedn koojn kaagŋ ken ed kaaja ken maakŋ jinɛn Raa ki se.»

*Maktubm se k'raanŋ *eglizn ken Smirn ki*

* **2:6** Jee Nikolait se dooy jeege ute Taar Raa ken met ki eyo.

8 *Kodn Raa ken lee bobb eglizn maakn geger ken Smirn ki se, 'raanin maktub oo:

'Booyo! Debm deet deet oo ken kaam moon, naan ken ooyo oo duroga daan yoge tu se taadsen oo:

9 «Maam se m'jeel dubarse ute daayse, nabo naan *Raa ki se, naase se jee maalge. Kodn ken jee ted rode aan go Yaudge lee oddse se, maam m'utu m'booyo. Naade se Yaudge eyo, num naade se jee *Bubm sitange. 10 Naase se utu aki dabara nabo onte 'beerki. 'Booyo! Bubm sitange utu takn jeesegen metinge ade komb dangay ki taa asen naama oo naase aki dabara gen bii sik. Num aayki kaamse bini ken j'asen tool kic num onten tujki ormse oo maam m'utu m'asen kedn laatin toomoo† ken taad oo naase se onkiga kaaja gen daayum.

11 «Debm ken ok bi booyo num, 'booy taar ken *Nirl Raa taad eglizge tun gotn baa se paac: debm jaay aasinga oo on cirga se, yo gen k-dige se an kon tedn dim eyo.»

*Maktubm se k'raanin *eglizn ken Pergam ki*

12 *Kodn Raa ken lee bobb eglizn maakn geger ken Pergam ki se, raanin maktub oo:

'Booyo! Debm ken ok gord-jerl taaringe di paac taat ranan ranan se, taadsen oo:

13 «Maakn geger ken naase ingki se, maam m'jeelse. *Bubm sitange utu ing gotn se oo gotse ki se, naan gaarge. Num ute naan se kic, naase utu 'dookki ute maama. Ey num maakn geger ken se

† 2:10 Laatin toomoo se je deekn oo j'asen kedn nakn ken asen raap maakse. Naan se aan goo bede kici.

60 naade tǎolo Antipas debm saadum ken tuj te ɔrmin ey se. Ute naan se kic 60 naase ɔnki te eyo, utu aalki kaal maakse dom ki tap, ey num Bubm sitange se utu ing gɔtse ki. ¹⁴ «Num maam se m'ɔk taara te naase gen taada: gɔtn naase ki se, naase ɔkki jeegen ken uun doobm Balaam† ken de j Gaar Balak jaay ɔl gaan *Israelge terl naaga Raa ki ɔso daa maraga do dɔkina ɔɔ εso naapa. ¹⁵ Ɔɔ ter gɔtn naase ki se, naase ɔkki jeegen took uun taar ken jee Nikolaitge§ lee dooy jeege se kici. ¹⁶ Bεε, naase se 'terlki kingse! Ey num ɔɔpga gɔɔɔ maam m'utu m'ɔaado ɔɔ m'utu m'aden kooco ute gɔrd-jerl ken 'teecn taarum ki se.

¹⁷ «Debm ken ɔk bi booyo num, 'booy taar *Nirl Raa taad eglizge tun gɔtn ɔaa se paac: debm aasinga do nakge tun se num, maam m'an kenɔn kɔsn k'danin maan* ken Raa ɔyino kɔy se. Ɔɔ ter m'an kenɔn ko raap raapo. Ɔɔ ko ken ese se, k'raanga raan ro kiji ro ki. Ɔɔ debm j'an kenɔn ko se sum 60 'jeel ro se, ey num nam kuuy se kɔn jeel eyo.»

*Maktubm se k'raanin *eglizn ken Tiatir ki*

¹⁸ *Kɔdn Raa ken lee bɔɔb eglizn maakn geger ken Tiatir ki se, raanin maktub ɔɔ:

'Booyo! Goon Raa ken kaamin aan gɔɔ poodn ɔk kɔkɔ ɔɔ jenge aan gɔɔ maal zεεr ken j'ɔadino poodn aac den se, taadsen ɔɔ:

† **2:14** Balaam se debm kɔrdɔ ken Balak, Gaar Moabge, rejino taa ɔaado naam gaan *Israelge. Aak Nmb kon 22-24, 25.1-2 ɔɔ 31.16.

§ **2:15** Aak berse 6. * **2:17** Maan se kɔsn ken Raa sidɔ gaan Israelge tu kaad ken naade tingo kɔd-baar ki.

19 «Nakŋ naase 'tɛdki paac se maam m'jeele. Maam m'jeel maak-je kɛn naase ɔkki do jeege tu, ɔɔ bɔrse kic naase utu aal kaal maakse dom ki rɔk. Maam m'jeel naabsen kɛn lee 'tɛdki ute kaay kaam kɛn naase ɔkki se. Ɔɔ m'jeele naabsegen naase 'tɛdki kaam mɔɔtn se dɛn cir kɛn deete. 20 «Num maam se, m'ɔk taara te naase: Jezabel mɛnd tɛd rɔŋ aan gɔɔ mɛnd taad taar teeco taar Raa ki se, naase ɔŋiŋki naaŋ lee dɛrl jee tɛdn naabumge ɔɔ dɛjdɛ ɔɔ k'tɛrl naaga Raa ki ɔɔ ɔldɛ naadɛ se ɔs daa maraga. 21 Maam m'ɔŋ biia, m'ɔɔ bin sum ɔo, naaŋ 'tɛrl kingiŋa ɔɔ kɔŋ kɛɛsn gaabiŋa. Num gaŋ naaŋ baate kɔŋɔ. 22 'Booyki! Bɔrse maam m'aŋ kaaliŋ do danjal ki, naaŋ dabar makɔŋɔ. Ɔɔ gaabgen ɛɛsiŋ naaŋ se jaay tɛrl te kingdɛ ey num, naadɛ kic m'utu m'aden dabar bin kici. 23 Maam m'aŋ tɔɔl te gɛninge se naatn. Bin ɔo eglizge paac 'jeele, maam se m'jeel m'naŋ taar kɛn maakŋ jikilimge tu. Ɔɔ naŋa naŋa kic ɔo, maakse ki se, maam m'aŋ dabara do nakge tun naaŋ tɛdɔ. 24 Num naasen, jee ɔɔp maakŋ Tiatir kɛn ɔlsen maak ki ey se, taar jee se lee dooy jeege se, naase ɛ 'took uunki te eyo, naase ɛ 'jeki te jeel taar maakŋ *Bubm sitange tu aan gɔɔ gɛn naaden lee saapiŋ se eyo. Taa naaŋ se maam m'asen kɔŋ kɔnd dɛm kuuy dose ki ey sum. 25 Naɔo nakŋ kɛn naase 'booyiŋkiga jaay aalkiga maakse do ki se, ɔkiŋki tɔɔgɔ bini maam m'ade ɔaa maak ki. 26 «Nakgen se jaay debm cirdega ɔɔ iŋga do naabum ki bini naŋiŋga tak se, maam m'aden tɔnd naadɛ ɔo 'tiŋg do mɛtjil jikilimge tun do naaŋ ki paac. 27 Ɔɔ jee ɔaa se paac naadɛ aden

lee tønd ute sirdn k'daapin ute maala. Ute naan se, naade ade lee tønd tðakñ aan gðð ken k'lee k'tønd k'tðak dugul nenjge se.† ²⁸ Aan gðð Bubum εdum tðgð do jeege tu se, maam kic m'edden naade ki bin kici. Ðo ter maam m'utu m'aden kedn Bebel gen do metbeeki se kici.

²⁹ «Debm ken ðk bi booyo num, booy taar ken *Nirl Raa taad eglizge tun gðtn ðaa se paac.»

3

*Maktubm k'raanin *eglizn ken Sarde ki*

¹ *Kðdn Raa ken lee bððb eglizn maakñ gegεr ken Sarde ki se, raanin maktub ðð:

'Booyo! Debm ðk Nirl Raagen cili* ute k-dijgen cili se taadsen ðð:

«Maam m'jeel naabse ken naase 'lee 'tedki se. Nookse eem aan gðð jee utu zεεε; num gan naase se jeegen ooyga kooyo. ² Iinxi raan! Naabsegen mεtingen ðaa ðaa tuju se ðkðeki jiga taa naan Raam ki se, naabm naase 'tedki se maam m'ðnin paac ðo aac eyo. ³ 'Saapki do taar ken 'booyinxiro se ðð ken k'dooyseño jaay naase 'took aalkiro maakse do ki. Bin se 'bððbinxi jiga ðð 'terlki maakse. Num ken naase jaay inxi zεεε ey num, maam m'ade ðaa aan gðð debm ðoogo kaad ken naai 'jeel eyo ðð m'ai kðki do jii ki. ⁴ Ey num Sarde ki se, jeesegen mεtinge se, kaldege se naade ðñ ilimin te eyo. Naade se ðo jeegen tuso kaldegen raap raap se ðð naade lee ute maama taa naade an kðñ kaasinã. ⁵ «Bin num 'booyki:

† **2:27** Aak KKR 2.9. * **3:1** Nirl Raagen cili se je taad ute Nirl Raa mala mala.

nakgen se paac jaay debm cirdenga num, j'an tusn kalgen raap raapo. Ɔo ron maakŋ Kitapm Kaajki se ɛ, m'an kəŋ tɔɔl eyo, num naan Bubum ki ɔ naan kɔdŋge tu se, maam m'taadn m'ɔ: naan se debm maama.

⁶ «Debm kɛn ɔk bi booyo num, 'booy taar kɛn *Nirl Raa taad eglizge tun gɔtn ɔaa se paac.»

*Maktubm se k'raanŋ *eglizn kɛn Piladelpi ki*

⁷ *Kɔdn Raa kɛn lee bɔɔb eglizn maakŋ gɛgɛr kɛn Piladelpi ki se, raanŋ maktub ɔ:

'Booyo! Debm *salal ɔ debm kɛn lee te kɛn mɛt ki, naan ɔo debm kɛn ɔk lɛkɛrlɛ gen taa bɛe *Daud, kɛn naan jaay ɔdga taa doobo se, nam kuuy tap ɔo ŋ dɛkɛlin eyo. Ɔo kɛn naan dɛkelinga ɛ, nam kuuy ɔk doobm kɛn an kɔɔd eyo, taadsɛn ɔ:

⁸ «Naabm kɛn naase 'tɛdki paac se, maam m'jeele. Aakki! Maam m'ɔdɔiga taa doobo naanse ki, nam tap ɔo an kəŋ gaas eyo. Ey num naase se 'tɔɔgse kic ɔo baata. Ute naan se kic ɔo, naase 'took uunki taaruma ɔo ŋ 'baatum te eyo. ⁹ 'Booyki! Jee *Bubm sitangen tɛd rode ɔo naade Yaudge se, bɛrɛ, naade se jee taar-kɔɔbge ɔo naade se maam m'ɛdisinga kaam jise. 'Booyki. Maam m'utu m'adeno tɔɔdn ɔaa gɔtse ki ɔo naade utu 'kergŋ mɛtn jɛse ki ɔo asen jeel naase se maam m'jese. ¹⁰ Aan gɔɔ naase aayki kaamse 'bɔɔbkiga taarum se, maam kic m'utu m'asen bɔɔbɔ kaad kɛn dubara ade ɔaa do jeege tun do naan ki jaay utu ade naam se. ¹¹ Bɛrɛ, maam se ɔɔpga gɔɔrɔ m'ade ɔaa. Bin num taar *Raa kɛn naase 'booyin ki se, ɔkin ki tɔɔgɔ taa laatn

təəm k'j'eddesein se, nam tap ʃo an 'kəŋ kuun eyo.
¹² «Nakgen se jaay debm cirdega num, maam m'an tedin aan gəə duliyu maakŋ *Bee Raam ki əə nam tap ʃo an kəŋ kəəf eyo. Ɔə maam m'an raan ro Raama əə ro geger Jeruzalem kiji ken geger Raam se ron ki əə geger se Raa booyiŋo maakŋ raa ki. Ɔə ter m'an raan rom kiji ron ki kici.

¹³ «Debm ken ək bi booyo num, 'booy taar gen *Nirl Raa taad eglizge tun gətn ʃaa se paac.»

*Maktubm se k'raanin *eglizn ken Laodise ki*

¹⁴*Kədn Raa ken lee ʃəəb eglizn maakŋ geger ken Laodise ki se, raanin maktub əə:

'Booyo! Debm saadn ken tuj ərmin eyo əə lee te met ki ken k'danin *Amin, əə ute doobm naan se ʃo Raa aalo nakge paac se, naan taadsen əə:

¹⁵ «Naabsen ken naase 'tedki paac se, maam m'jele: naase le urlki eyo əə əŋki eyo. Maam je naase 'tedki əŋgo ey le urlu. ¹⁶ Taa naase le uurlki eyo əə əŋki kədək ey se, num aan gəə naase əŋki zom sum se, maam m'asen təədn təl naatn. ¹⁷ Taa naasen 'taadki əki: maam se m'ək maala əə m'tedga debm maal gətin gəto əə dim tap ʃo daayum eyo. Gaŋ naase 'jeelki eyo ey num naase ʃo jee kəədn yeebgen jeege aakse kic ejsen dose ki. Naase se jee daayge, 'kaam-təəkki əə 'met-beerki. ¹⁸ 'Booyki m'asen deje: 'baakiro gətum ki, 'dugki daabm k'j'əyiŋga kəəy poodn taa aki tedin jee maalge. 'Baakiro 'dugki kalgen raap raapo taa asen kəy met-beerse. Ɔə 'baakiro 'dugki dawa kaama əə 'təmbki kaamse ki taa kaamsege 'təədn taaka. ¹⁹ 'Booyki! Debm ken

maam m'jen se, maam m'mooyina əð m'dejina. Borse se, 'terlki kingse əð əkumki əðnə. ²⁰ 'Booyki! Maam se m'daar taa doob ki əð m'tənd kaam taara. Əð nam jaay booyga minduma əð əðdumga kaam taara se, maam m'kənd beən ki əð m'baa king kəsn te naana. ²¹ «Nakgen se jaay debm cirdega num, maam m'añ kuun kənd do kaag dom ki əð naan king te maama an gəð kən maam m'cir nakgen se jaay borse m'ing do kaag do ki te Bubum kic se.

²² «Debm kən ək bi booyo num, 'booy taar kən *Nirl Raa taad eglizge tun gətn baa se paac.»

4

*Jan aak jeege eem keem *Raa maakŋ raa ki*

¹ Kən nakgen se jaay deel se, ter maam m'aak maakŋ raa ki se, taa doobo əðd wəŋ.

Gətn se m'booy mind nam kən taadumo deet deet makəŋ an gəð pulu se deekum əð: «Ooko, 'baado raan ara əð maam m'utu m'ai taadn metn nakgen səm utu 'kaan se.» ² Gaŋ gətn se sum 60, *Nirl Salal naar bəy dom ki əð m'aak kaag do maakŋ raa ki əð nam ing king do ki. ³ Nam kən ing do ki se, daan kaamin əmb birin birin an gəð kogen kən te rode, kən k'danin jasp ute sardoin əmb birin birin se. Əð kaag do se, wəyŋ maakŋ raa əl gurugina. Əð wəyŋ maakŋ raa se aak bε əmb birin birin əð zεer met ki cidid an gəð ko kən k'danin emorid. ⁴ Kaag do se, kaag doge kuuy sik-di-kaar-səð se əl gurugin əð magalge sik-di-kaar-səð ting do kaag doge tun se. Kaldegen rode ki se raap lak lak əð laatn gaaringen k'tedin ute daab se dode ki tak tak. ⁵ Maam m'aak metn

kaag do ki se maane aal wusuk wusuk m'booy mind jeege ute raa ken taat tirin tirin se gotn ese kici. Naan kaag do ki se m'aak jel poodge cili ok kəkə. Jel poodgen cili se, kесе je taad ute nirl Raagen cili. ⁶ Ɔə ter naan kaag do ki se naka kalan tood aan gəə baar maan tood yel yel se.

Ter ne-dimge səə gurug aal kaag do se, əə nakgen se naagde əə maakde paac ok kaama. ⁷ Ne-dimgen se, ken deet se tec tupiyu, gen k-dige se tec goon maraŋa, gen k-mətəge se daan-kaamin tec aan gəə gen debkilimi əə gen k-səəge se tec aan gəə doobm ken tiin tiin raan se. ⁸ Ne-dimgen səə se, naŋa naŋa kic ok taa bεekŋ key mεcε mεcε əə taa bεekŋ keydege se, maakin əə naagin ok kaamge. Ne-dimgen se təəm Raa nəəəə katara əŋ eyo əə:

«Melje, naai ɓo debm salal cir paac,
naai ɓo Raa Sidburku
ken do dəkina, ken ɓorse əə ken utu ɓaado se.»

⁹ Raa ken inŋ do kaag do ki əə tinŋ zεεε daayum daayum se, ne-dimgen se jaay eemina, *nookina əə təəmin se, ¹⁰ magalgen sik-di-kaar-səə se ɓaado erg naan nam ken inŋ do kaag do ki se əə eemin naan ken tinŋ daayum daayum zεεε se. Naade təəd naatn ute laatin gaaringe dode ki əə əmbin naan kaag do ki se əə taad əə:

¹¹ «Melje Raa,
təəgə se iino gotn naai ki,
naai kali ki sum ɓo ken jeege ai təəmə əə ai nooko,
taa nakge paac se, naai ɓo Debm Kaalde,
əə naai aalde əə ɓorse utu se kic ɓo te maak-je naai.»

5

*Jan aak Kitap ute *Goon Baatn Raa*

¹ Ter maam m'aak nam ken ing do kaag do ki se, ok kitap k'teelinga teele do ji daamin ki, oo kitapm se ok raaja naagin ki oo maakin ki. Kitapm se k'teeninga teene ute tiibm teeje goto kaam cili. ² Oo maam m'aak *koon Raa kalan se, ok toooo oo naan taad makoo oo: «Naja jaay ok doobo an kaasn gen tooon tiibm teejn goto kaam cili jaay 'koon kaakn kitapm se?»

³ Naoo maakn raa ki, do naan ki, oo metn naan ki, nam jaay an kaasn gen koon kaakn kitapm se tap oo, goto. ⁴ Gontn se maam m'baag keem makoon taa nam jaay ok doobo gen koon kaakn kitapm se goto. ⁵ Ter maakn magalge tu se, deb kalan taadum oo: «Onten keeme. 'Booyo! Tupiy teeco taa bee Juda ki se*»; naan se teeco metjil Gaar *Daud ki. Naan oo debm ken cir nakge paac ken utu 'toon tiibm teejn k'teenin goto kaam cili se oo koon kaakn kitapm se.»

⁶ Ter maam m'aak kaag do ken ne-dimngen soo ute magalgen sik-di-kaar-soo gurug olin daan ki se oo maam m'aak *Goon Baatn Raa k'toolino se daar daar daan ki. Naan ok kaajge cili oo kaamge kic cili† oo kaamgen cili se je taadn ute Nirl Raagen cili ken naan oldeno do naan ki paac. ⁷ Goon Baata se baa on nam ken ing do kaag do ki se, oo oko kitapm ken ji daamin ki se. ⁸ Ken naan jaay oko kitap sum se, ne-dimngen soo ute magalgen sik-di-kaar-soo se erg naan Goon Baat ki. Oo naja naja kic ok nakn tec kurundu ute bejengen gen daab oo dooc ute

* **5:5** Tupiyu se je taadn ute Isa al-Masi. Aak Jen 49.8-9. † **5:6** Maakn Kitapm Raa ki se kaag do se taad ute toooo oo kaama taad ute jeele oo cili se taad ute nakn bee salal, jiga, aak bee. Aak Zak 3.9 oo 4.10.

nakgen oot nijimi. Kεse je taadn ute keem jee Raage. ⁹ Gɔtn se naade aar kaa ken kiji ɔɔ maakn kaade ki se, naade taad ɔɔ:

«Deere, naai kali ki sum ɓo
aas gen kaakn kɔkn kitapm se,
ɔɔ gen tɔɔdn tiibm teejn ro ki se.

Taa naai se k'tɔɔlioga

ɔɔ ute moosi se, naan *Raa ki naai 'dugga do jeege
ute metjildege paac ute taar naandege ute taa
beedege

ɔɔ ute taa naandege.

¹⁰ Naai 'teddenga tedga jee naaige

ɔɔ naai 'kɔsn gaara dode ki

ɔɔ naai 'teddenga tedga *jee tedn serke Raajege tu.

Ɔɔ naade se utu kɔsn gaara telε ute naai do jeege
tun do naan ki.»

¹¹ Ne-dimngen ɔɔɔ ute magalgen sik-di-kaar-ɔɔɔ ken
gurug ɔl kaag do daan ki se, maam m'aaka ɔɔ
m'booy kɔdn Raage dupu kando kando ɔɔ den
ɲasan ɲasan baado gurug ɔlde naade se daan ki.

¹² Naade aar kaa makɔɲɔ ɔɔ maakn kaade ki se,
naade taad ɔɔ:

«Goon Baatn k'tɔɔliɲo se ɓo, aas debm ken Raa an
kedn tɔɔgɔ,

nakge paac kaam jinɔ, jeel-taara, tɔɔg cir nakge
paac.

Ɔɲ jeege paac an *nooko an tɔɔmɔ ɔɔ an magala.»

¹³ Ter nakgen Raa aalo paac se, kengen maakn
raa ki, do naan ki, metn naan ki, ɔɔ kengen maakn
maane ki ute nakgen ɓaa se paac m'booyde aar kaa
ɔɔ maakn kaade ki se, naade taad ɔɔ:

«Nam inɲ do kaag do ki ute Goon Baata se,
taa tɔɔgɔ se iinɔ gɔtn naade ki

ute naan se k'toomdeki, k'magaldeki ðð k'nookdeki, gen daayum daayum.»

¹⁴ Gøtn se ne-dimngen sðð se took ðð: «*Amin.» Ðð magalge se baado εργε ðð eemiņa.

6

**Goon Baatn Raa tæðñ tiibm teejn k'teenin gøtø kaam mεε*

¹ Kaad ken maam m'aak kaak Goon Baatn Raa se, maakñ tiibm teejn ken k'teenin gøtø kaam cili se, naan ððd tiibm teejn k'teenin deet se ðð maakñ ne-dimge tun sðð se, maam m'booy deb kalan taad aan gðð raa ken taat se ðð: «'Baado!» ² Gøtn se maam m'aak sindi raap raapo ðð debm ooko do ki se ðk k'pendεkε. Debm ese se j'ondiño laatin gaaringe. Naan debm gaabm bððr lee ðs naange ðð ter naan teecga gen baa kðsn naangen kuuy daala.

³ Ken Goon Baata jaay ððd naatn ute tiibm gen k-dige se, maam m'booy ne-dim gen k-dige se, taad ðð: «'Baado!» ⁴ Ðð gøtn se, maam m'aak sind kuuy teeco ðð sind se aac deñ. Debm ooko do ki se j'edin gørd-jerle ðð magala jin ki ðð j'undin kulu taa naan tedn tæðse se 'tedn gøtø do naan ki ðð køl jikilimge 'tæðl naapa.

⁵ Ken Goon Baata jaay ððdñ naatn ute tiibm gen k-mætøge se, maam m'booy ne-dim gen k-mætøge se taad ðð: «'Baado!» Ðð gøtn se maam m'aak sindi ilim kilimi ðð debm ooko do ki se, ðk nakñ ken k'lee k'døjn nakge se jin ki. ⁶ Ter maakñ ne-dimge tun sðð se, maam m'booy aan gðð mind nam taad ðð: «Køðl gen kððr kaaria se, aas gen køgn nam ken tedn naaba bii kalan. Ðð kððr muriya kalan ute køðlin se le, aas gen køgn nam ken tedn naaba bii kalan

kici. Num ken gen uubu ute tōtn koojn biñ se, ōnten lekde.»

⁷ Ken Goon Baata jaay ōd naatn ute tiim gen k-sōoge se, m'booy ne-dimngen gen k-sōoge se taad ō: «'Baado!» ⁸ Ō gōtn se, maam m'aak sindi ō roñ se tec aan gō gen debm ooyga kooyo. Ō debm ooko do ki se, roñ *Yoa* ō bee yoge se kic ōko metina. Do naanja se, k'nigin gōtō kaam sō, ō jee kaam kalan se, j'undden kulu taa aden tōl ute gōrd-jerle, ōoa, kōōngen dēet dēete, ute daa gaabge.

⁹ Ken Goon Baata jaay ōd naatn ute tiim gen k-miige se, maam m'aak *gōtn k'j'iinñ k'lee k'tēdn serke Raa ki. Metn nakñ ken k'j'iinñ se, maam m'aak ko jeegen k'tōalde taa taar *Raa ō taa saadn ken naade lee tēdo se. ¹⁰ Ko jeegen se tōd tōy makōñ ō: «Mēlje, naai Debm *Salal ō ken met ki se, jee do naan ki se, tap ōo bini nuñ ki jaay naai aden kōjn bōrō dōde ki ō aden dabara taa naade tōljeno naaje se?» ¹¹ Gōtn se, naade se nanja nanja kic ō j'ēdñ kal raap raapo ō j'ēl aan naagn jēdege tu ō k'dēekden j'ō udki bi cōkō, taa genaasege se kaamde aas te ey bōrtō. Ō jee kuuy uun dōobm Isa *al-Masi aan gō naase se kic j'utu j'aden tōl aan gō naase se kici.

¹² Ter ken Goon Baata jaay ōd naatn ute tiim gen k-mēcege se, maam m'aak naanja te makōñ ō kaada se tēd ilim dib aan gō jeegen tus kal kōl doa* ō laapa ute magalin se tēd aac aan gō mooso.

¹³ K-dijge se si rutuk rutuk do naan ki aan gō kurin koojn ko ba kuulu ōl makōñ jaay sin taa-tōg se.

¹⁴ Maakñ raa se aan iig kilu aan gō raagn ken

* **6:12** Kal kōl do Yaudge se ilim kilimi.

nam teel baani. Koge ɔɔ naan̄gen maane gurug ɔlde daan ki se kic ɔo paac tɛd gɔtɔ. ¹⁵ Ter gaaringen do naan̄ ki, magalge, bubm asgarge, jee nak den̄ge, jee tɔɔgɔ, bulge ɔɔ kengen bulge eyo, paac aan̄ baa toom maak̄n̄ iib̄ge tu ɔɔ pakal linge tu. ¹⁶ Naade taad mak̄n̄ ɔɔ: «Ŋn̄ koge ute linge se si ruj̄n̄ dojege tu, taa nam̄ inḡ do kaag do ki se ute Goon Baatn Raa se ajenki k̄n̄ kaak eyo ɔɔ maak-taarde 'bɔɔy dojege tu eyo. ¹⁷ Taa bii ɔɔn̄ ken̄ naade an k̄n̄ bɔɔrɔ do jeege tu ute maak-taarde se, bɛrɛ, aanga. Ŋɔ bii ken̄ se, nan̄ja jaay k̄n̄ daar naande ki?»

7

**Kɔdn̄ Raage tɔnd nak̄n̄ kaak̄n̄ jeele naan̄ jee Raage tu*

¹ Ken̄ nakgen se jaay deel se, metn̄ naan̄ ken̄ kaam sɔɔ se, maam m'aak gɔtɔ ɔo kɔdn̄ Raa daar ro ki tak tak. Naade gaas kuul iin̄o gɔtɔ kaam sɔɔ taa kɔl do naan̄ ki eyo, do maane ki eyo ɔɔ ro kaagge tu eyo. ² Ŋɔ gɔtn̄ se, maam m'aak kɔdn̄ Raa kuuy iin̄o kaam kaada took̄n̄o. Ŋɔ kɔdn̄ Raa se, ɔk nak̄n̄ *Raa zɛɛrɛ ken̄ k'tɔnd naan̄ jeege tu gen̄ kaak̄n̄ jeelde se. Kɔdn̄ Raagen kaam sɔɔ ken̄ j'undden̄ kulu gen̄ tuj̄n̄ do naan̄ja ute maane se, naan̄ dan̄ taad̄den̄ mak̄n̄ ɔɔ: ³ «Ŋn̄ki! Ŋn̄ten̄ 'tɛdki nak̄n̄ *kusiñ̄ do naan̄ ki, do maane ki ute kaagge tu se bini naaje k'tɔnd kaasn̄ nak̄n̄ kaak̄n̄ jeele naan̄ jee tɛdn̄ naabm Raage tu se jaayo.»

⁴ Gɔtn̄ se maam m'booy k'mɛd̄jee ken̄ k'tɔnd̄dega tɔnd̄ nak̄n̄ kaak̄n̄ jeel naande ki se; naade aas dupu-kaar-te-sik-sɔɔ-kaar-sɔɔ (144 000) ɔɔ jee se paac teeco taa bɛe gaan̄ *Israelge tu.

⁵ Taa 6ee Juda se, dupu-sik-kaar-dio (12 000);
 gen Ruben naade dupu-sik-kaar-dio (12 000);
 gen Gad naade dupu-sik-kaar-dio (12 000);
⁶ gen Aser naade dupu-sik-kaar-dio (12 000);
 gen Neptali naade dupu-sik-kaar-dio (12 000);
 gen Manase naade dupu-sik-kaar-dio (12 000);
⁷ gen Simeon naade dupu-sik-kaar-dio (12 000);
 gen Lebi naade dupu-sik-kaar-dio (12 000);
 gen Isakar naade dupu-sik-kaar-dio (12 000);
⁸ gen Zabulon naade dupu-sik-kaar-dio (12 000);
 gen Yusup naade dupu-sik-kaar-dio (12 000);
 gen Benjamin kic naade dupu-sik-kaar-dio (12
 000).

Jeege se paac ok nakn kaakn jeele naandege tu.

*Jan aak jeege den nasan nasan naan kaag do Raa
 ki*

⁹ Ken nakgen se jaay deel se, maam m'aak metjil
 jeege den nasan nasan, oo jee se j'aden kon med
 eyo. Jeege paac ute metjildege taa beedege, taar
 naandege oo taa naandege oo tuso kalgen jerle oo
 raap raapo, oko doomo jidege tu oo daar naan kaag
 do Raa ki ute gen *Goon Baatn Raa ki. ¹⁰ Naade taad
 makon oo:

«!Booyki! Raajegen ing do kaag do ki
 ute Goon Baata se,
 naade bo ken aaj jeege.»

¹¹ Oo *kodn Raagen paacn gurug ol kaag do daan
 ki ute magalge oo ne-dingen soo se, erg und naande
 naan ki naan kaag do Raa ki oo naade toom Raa,
¹² oo took oo:

«*Amin! Deere, Raa naajege se ok tooo,
 jeel-taara, tooo cir nakge paac.

K'toominki, k'denki, *k'nookinki oo k'magaliniki

gen daayum daayum. Amin!»

¹³ Anum maakŋ magalge tu se, deb kalan tond metum ɔɔ: «Jee te kaldege raap raap se tap ɔo, nanŋe? Ɔo naade se iino gay?» ¹⁴ Maam m'terlin m'ɔɔ: «Bubm naka, jee se naai ɔo 'jeelde.» Naan terlum ɔɔ: «Jee se ɔo, dubar ken deel do, aano dode ki. Naade se ɔo jee ken tugo kaldege ute moosn Goon Baatn Raa jaay kaldege ted raap lak lak se.

¹⁵ Taa naan se ɔo, naade daar naan kaag do Raa ki ɔɔ tedin naaba ɔɔ toomin nooro katara maakŋ Been ken jeege lee eemin se.

Ɔo debm ken ing do kaag do ken ese se aden boobo.

¹⁶ Ɔo naade se mootn ɔo ute maane se aden tool ey sum; ɔɔ kaada ute goto onŋ diwil diwil se kic naade naam eyo.

¹⁷ Taa Goon Baatn Raa ing daan kaag do ki se aden tedn Mel gaamde ɔɔ aden toodn kal gotn maan ken tood ɔoy kal kal ɔɔ ed kaaja se.

Ɔo Raa se le utu aden kotn kaa-maande.»

8

**Goon Baatn Raa ɔod tiibm k'teenin gen k-cilige*

¹ Ter ken Goon Baatn Raa jaay ɔod tiibm k'teenin gen k-cilige se, maakŋ raa ki goto baa tood dil daanin baa baa cesn ler. ² Gotn se maam m'aak *kodn Raage cili* daar daar naan *Raa ki. Ɔo naade se j'edden pulge cili.

* **8:2** Maakŋ kodn Raage tu paac se kodn Raagen cili ara se naade se ɔo magaldege.

³ Ɔo kɔdn Raa kuuy se baado daar cees ki, *gɔtn ken k'lee k'tɛdn serke Raa ki. Naan ɔk bejeŋ daab jin ki ɔ j'ɛdn nakŋ oot nijim se dena, naan ute keem Raa ken jee Raage lee eemin se, taa an baa kɛdn Raa ki gɔt ken k'lee k'tɛdn serke Raa ki se, ɔ gɔtn se k'l'iinin ute daab ɔ daar naan kaag do ki. ⁴ Naan tɔc nakŋ oot nijim ese se, ɔ saan se iin ji kɔdn Raa ki ute keem Raa ken jee Raage lee eem se, ooko bini aan gɔtn Raa ki. Kɔdn Raa ara se naan maakŋ kɔdn Raage tun cili naan Raa ki. ⁵ Ter kɔdn Raa tɔs poodn *gɔtn ken k'lee k'tɛdn serke Raa ki se dooc bejeŋe ɔ poodn se, naan sin do naan ki. Gɔtn se Raa taata, gɔtɔ tɛd dir dir, gɔtɔ aal wusuk wusuk ɔ naana kic bo tea.

Kɔdn Raage tuuy pul sɔ ken deet deete

⁶ Ter *kɔdn Raagen cilin ken ɔk pulu cili se, daap rode gen tuuyu. ⁷ Ken kɔdn Raa deet deet jaay tuuyu pulin se, isi te poodo deep ute mooso se, sido do naan ki. Do naana jaay k'nigin gɔtɔ kaam mɔtɔ se: ken kaam kalan se ɔs poodo ɔ kaagge kic ken k'nigin gɔtɔ kaam mɔtɔ se, ken kaam kalan se ɔs poodo ɔ mu zerge se paac ɔs poodo kici. ⁸ Ken kɔdn Raa k-dige jaay tuuy pulin se, naka magala aan gɔo ko te poodin zir zir j'ɔt j'olin ooc maakŋ baar ki. Ɔo baar k'nigin gɔtɔ kaam mɔtɔ se, ken kaam kalan se del mooso. ⁹ Nakgen maakŋ baar ken gɔtn ese se, k'nigin gɔtɔ kaam mɔtɔ se, ken kaam kalan se paac ooyo. Ɔo markabgen gɔtn ese se kic k'nigin gɔtɔ kaam mɔtɔ se, ken kaam kalan se tuj paac. ¹⁰ Ken kɔdn Raa k-mɔtɔge jaay tuuy pulin se, k-diji magala ute poodin aan gɔo jɛɛ ɔ oolge ute gɔtn ɔk maange jaay k'gaanŋ gɔtɔ kaam mɔtɔ

se, naan̄ ooc do ken ken kaam kalan̄. ¹¹ K-dijn̄ ese se, k'danj̄n̄ sii. Ɔo maan̄ k'nigin̄ gətə kaam mətən̄ ese se, ken kaam kalan̄ se təd ataka kan̄ aan̄ gəo sii. Jee aay naan̄ se denin̄ 6o ooyo, taa maan̄ naade aay se ataka. ¹² Ken kədn̄ Raa k-səoge jaay tuuy pulin̄ se, kaada, laapa, ə k-dijge jaay k'gaan̄de gətə kaam mətə se; gətəden kaam kalan̄ se paac ooyo. Taa naan̄ se 6o, katara ute nəəəə jaay k'nigin̄ gətə kaam mətə se; ken kaam kalan̄ se wəə ey sum. ¹³ Kaad̄ ken maam m'aaka ə m'booy doobo maak̄n̄ raa ki raan̄ taad̄makəəə ə: «Wəəy! Wəəy! Jee do naan̄ ki se utu asen̄ kəəə dən̄ aak eyo, taa pul kədn̄ Raagen mətən̄ utu tuuy pulde daal se.»

9

**Kədn̄ Raa tuuy pul gən k-miige*

¹ Ken kədn̄ Raa k-miige jaay tuuy pulin̄ se, maam m'aak k-diji bəəy ooco naan̄ ki. Ɔo k-dijn̄ se j'ed̄n̄o lək̄erle gən̄ kəədn̄ taa gəo ken̄ j̄erl zuzu se. ² Ken naan̄ jaay əə taa gəo ken̄ j̄erl zuzu sum se, saa teeco tul tul aan̄ gəo saa baal magal gid̄i gid̄i. Ɔo gətn̄ se kaada ute maak̄n̄ raa se təd ilim dib. ³ Maak̄n̄ saa ken̄ se, iimge teeco ə wəək do naan̄ ki. Ɔo iimgen se j'ed̄den̄ təəgə gən̄ təbm̄ jeege aan̄ gəo iingen̄ lee təb jeege se. ⁴ Ɔo iimgen se, k'taad̄den̄ j'əə j'ənt̄e lək̄n̄ mu zεεε, kaaga ə nak̄n̄ zεεergen̄ gam, nəb̄o k'6aa ro jeege tun̄ ək nak̄n̄ kaak̄n̄ jeel *Raa naand̄ege tu ey se. ⁵ Ɔo k'taad̄den̄ j'əə j'ənt̄e təəde, num gan̄ j'əədd̄en̄ yεεbde 6o gən̄ laapa mii. Ɔo iimgen se əədd̄en̄ yεεbde aan̄ gəo debm̄ ken̄ iin̄i əbinḡa num əədin̄ yεεbin̄ se. ⁶ Ɔo kaad̄ ken̄ se jik̄ilimge je yo te

rode, nabo kəŋ eyo; dəŋ yo rode ki, nabo yo se aden kaana.

⁷ Iimgen se, tec aan gəə sendgen k'dəək k'daapden rode gen ɓaa bəər ki. Ɔə iimgen se ək nakge dodege tu aan gəə laatin daab əə daan-kaamdege se tec gen jikilimge. ⁸ Iimgen se bɛɛkdege tec aan gəə bɛɛkŋ mɛndge əə naandege lɛ tec aan gəə gen tupiyu. ⁹ Naade ək naka rodege tu aan gəə saapo, əə taa bɛɛkŋ keydege se, eem aan gəə puusn sendgen den ɓaa ɓaa bəər ki se. ¹⁰ Ɔə yeldgege se tec aan gəə gen iini əə ute naan se ɓo naade lee tɔbm jeege. Ɔə ute yeldgege se ɓo ken naade tɔbga jeege num əədden yɛɛbde gen laapa mii se. ¹¹ Ɔə gəə jɛrl zuzu ken iimge teeco maak ki se, əkga gaara, əə gaarde se ute taar *Ebre se k'danin *Abaddon* əə ute taar Grek lɛ k'danin *Apolion* ken je deekŋ əə: *debm tujŋ gətə*.

¹² Nakŋ əəŋ deet deet se deelga; əə ɓorse əəpga nakgen əəŋ əəŋ dio ken te ade ɓaa do naan ki kuuy daala.

**Kədn Raa tuuy pul gen k-mɛɛge*

¹³ Ken kədn Raa k-mɛɛge jaay tuuy pulin se, *gətn tɛdn sɛrkɛ Raa ki ken k'daapin ute daab əə ək kaaja gətə kaam səə ken daar naan Raa ki se, maam m'booy mind nam taad gətn se. ¹⁴ Naan taad kədn Raa ken gen k-mɛɛge tu ken ək pulu se əə: «Kədn Raagen səə k'dəəkdega dəək taa ool magal ken k'danin Eprat se 'ɓaa tuutden naatin.» ¹⁵ Ɔə kəngen səə se k'tuutden naata əə ken k'təəd k'təldega se, do dəkin tap ɓo naade inŋ booy booyo maakŋ ɓaar ken se, maakŋ laapin ki, maakŋ ɓiin ki əə maakŋ lerin ki sum ɓo, k'taaddenga taad

j'ɔɔ jikilimgen jaay k'nigde gɔtɔ kaam mɔtɔ se, jee kaam kalan se, k'tɔɔldɛ paac. ¹⁶ Ter maam m'aak jee sendge aas dupu-kaarudio (200 000 000) ɔɔ kɛn k'mɛddɛ se, maam m'booyga.

¹⁷ Bin ɔɔ maam m'aak sendge ute mɛldɛge teeco naanum ki. Ɔɔ mɛldɛge se tuuso saapo aac aan gɔɔ poodo, zɛɛr cidid aan gɔɔ koa, ɔɔ kɔɔs aan gɔɔ kudn poodo. Ɔɔ do sendgege tu se tec aan gɔɔ do tupiyge. Ɔɔ poodo, saa ɔɔ kudn gɛn poodo se teeco taardege tu ɔɔ buluk ɔɔ buluk. ¹⁸ Nakgen mɔtɔn kɛn teec taardege tu se ɔɔ, jeege jaay k'nigde gɔtɔ kaam mɔtɔ se, jee kaam kalan se, naade tɔɔldɛ paac. ¹⁹ Ɔɔ tɔɔgn sendgen ese se, teeco taarde ki ɔɔ iino yɛldɛge tu; taa yɛldɛge se tec aan gɔɔ wɔɔjɔ ɔɔ ɔk daan doa ɔɔ ute naan se ɔɔ naade lee dabar jeege se.

²⁰ Gan jee ɔɔpm kɛn nakgen se ɔɔn tɔɔldɛ te ey se, ute naan se kic ɔɔ, naade baate tɛrl maakdege do Raa ki. Gan naade ing ɔɔ gɛn keem maragdege, sitandege ute raadege kɛn naade daapin ute daab, pudda, maal zɛɛrɛ, koa ɔɔ te kaagge se, ey num raadege se lɛ aak eyo, booy eyo ɔɔ lee eyo. ²¹ Ute naan se kic lɛ, naade ɔɔn eyo gɛn tɔɔl jeege gɛn koojn rodege, gɛn kɛɛsn naapa ute ɔɔogo.

10

**Kɔɔdn Raa ɔk kitapm baata k'wɔrginga wɔrgo jin ki*

¹ Ter maam m'aak kɔɔdn Raa kuuy tɔɔgo ɔɔoyo maakn raa ki. Ɔɔ naan uuso kal gapara ɔɔ teelo don ute wɔɔjn maakn raa; ɔɔ daan-kaamin aan gɔɔ kaada ɔɔ jɛnge magal aan gɔɔ duliyyu ɔɔ tec poodo.

² Naan ɔk kitapm baata k'paatinga paat se jin ki.

ki se, nijim aan gəə teeje. Num kən naan jaay bəəy aan maakum ki sum se, m'naamin aacum kaaduma. ¹¹ Ter k'taadum j'əə: «Jeege te dende, ute metjildege, ute taar naandege əə ute gaardege se, 'baa taadden taar teeco taar Raa ki se kuuy daala.»

11

Saadgen dio

¹ Gətn se k'j'edum naala tec aan gəə nakj kən k'lee k'dəəjn gəə, əə k'deekum j'əə: «lin 'baa 'dəəjn *Bee Raa ute *gətn kən k'j'iin k'daapin gen tedn serke Raa ki əə 'med jee kən ing eem *Raa gətn ese. ² Num daan bəərin naatn se ənte 'dəəjina taa gətn se j'əninga kənj jeege tun jeel Raa mal eyo. Jo geger *salal gətn ese se, naade utu an kəsn gen laapa sik-səə-kaar-dio (42). ³ Saadumgen di se, maam m'utu m'aden kəl naade 'tuusn kal kəl doa. Jo maakj bii kən dupu-te-kaar-di-te-sik-məce se (1 260), naade taadn taargen teeco taar maam ki jeege tu.»

⁴ Saadgen di se, naade aan gəə *ko əlibgen dio əə aan gəə ləəmpgen di kən daar naan Məljege tun kən Məl kaal do naana se. ⁵ Jee se jaay debm je aden tedn *kusin num, poodo aden teecn taardege tu əə kəsn jee taamooydegen ese se naatn. Deere, bin 6o debm jaay je aden tedn kusin naade ki se, naade an təl bin kici. ⁶ Naade ək təəgə gen gaasn maane 'keed eyo əə kaad kən jaay naade taad jeege tu taargen teeco taar Raa ki se, maane tap 6o 'keed eyo; əə ter naade ək təəgn 'dəl maane tedn mooso, əə naade ano baa ute dubar naparin dena do naan ki aan gəə kən naade maakde jen ro ki.

7 Ken saadgen di se jaay taad nanj taarde se, daa-gaabm ken afe kookη maakη gəə ken jərɪ zuzu se utu afe kooco. Ken naan jaay cirdega num, utu aden təəɔ. 8 Ɔə yodege se, naade utu afe kəŋ toodn daan bəər gɛgɛr ken magala, gətn ken k'danɪŋ ute ro Sədəm ey ɛ Masar se. Gətn se ʒo gətn ken k'tup k'təɔl Mɛɫde ro kaag ki se kici. 9 Jeege paac ute mɛtjɪɫdege, ute taa ʒeedege, ute taar naanɟege, ute taa naanɟege utu afe ʒaa kaakη yogen k'təɔl k'j'əŋde tood ʒii mətə ute ɫɛr sik-kaar-di se. Yogen se naade baate duubde əə gaas jeege əə j'əŋte duubde. 10 Ken jee se jaay ooy se, jee do naan ki maakde raapo. Maakη maak-raapde ki se, naade tɛd bɛɛ ute naapa əə maakη tɛdn bɛɛdege tu se, nanja nanja kic ʒo ɛd naka naapɪŋ ki naapɪŋ ki. Taa jee taad taar teeco taar Raa ki ken di ese se, əəddenoga yɛɛbde dɛn bɛɛ eyo.

11 Ken ʒii mətə ute ɫɛr sik-kaar-di jaay deel se, Raa ʒaado əɫden koa əə jee se duro əə gətn se naade iɪŋ ɟaar ute jɛde. Ken naade jaay aakde se, nirlde ʒaa teece. 12 Jee di ken taad taar teeco taar Raa ki se booy mind nam taadden makəŋə maakη raa ki əə: «Ooko 'ʒaakiro ara!» Ɔə naan jee taamooydege tu se sum ʒo, naade ɛnd maakη gapar ki əə ook ʒaa maakη raa ki. 13 Kaad ken se sum ʒo, naanja te makəŋə əə gɛgɛr se jaay k'nigin gətə kaam sik se, ken kaam kalan ru se, təɔl jeege dupu-cili. Num jee ken əəp se, ʒeere ʒaa əkde əə naade taad əə: «Deere, naai sum ʒo Raa ken magala əə təəgə.»

14 Bəarse nakη əəŋ gɛn k-dige se deelga; num ʒɛɛɛ, gɛn k-mətəge tu se kic əəpga baata utu 'kaana.

**Kədn Raa gɛn k-cilige se tuuy pulɪŋa*

15 Kɛn kɔdn̄ Raa k-cilige jaay tuuy puliṅ se, maam m'booy maakṅ raa ki se, jeege taad makṅ ṁ:

«Bɔrse, do naaṅa se tɛdga kaam ji Mɛljege Raa ute gɛn *al-Masiina.

ጁ do naaṅa se daayum, naaṅ ɓo 'tɛdn̄ gaariṅa.»

16 ጁ magalgen sik-di-kaar-sṁ kɛn ting do kaag dodege tun kɛn naan Raa ki se, ɛrg und naande naaṅ ki naan Raa ki ṁ eemiṅa. 17 Naade deek ṁ:

«Mɛlje Raa Sidburku, naaje k'tṁmi, naai kɛn ɓɔrse ṁ kɛn do dɔkiṅa.

Taa naai 'taadga tṁgi ṁ uunga gaari.

18 Ey num jeeḡen do naaṅ kɛn jeel Raa mal ey se, maakde taardega doi ki,

num ɓɔrse maak-taar naai ɓo ɓṁyga dode ki.

Taa kaadn̄ kɛn naai an kɔjṅ ɓṁrṁ do jeege tun ooyga kooy se, aanga,

ṁ jee tɛdn̄ naabigen taad taar teeco taari ki,

ute jeege ṁ jee kɛn ɓeeri naai ki,

jee j'aalden maak ki ɓ jee j'aalden maak ki ey se,

ɓɔrse kaadn̄ aasga kɛn naai aden tɛdn̄ ɓɛɛ;

ṁ kaadn̄ naai an kutn̄ jeeḡen kɛn lee tuj do naaṅa se ɛ, aanga kici.»

19 Tɛr maam m'aak *Bee Raa kɛn maakṅ raa ki se, nam ṁdṅga kṁd kaam taariṅa. ጁ maakṅ Bee kɛn se, maam m'aak *sandukṅ kɛn *Raa dṁko ute jeege do dɔkiṅ se, teeco naanum ki. ጁ gṁtn̄ se, maam m'aak gṁtṁ aal wusuk wusuk, m'booy mind jeege ute Raa kɛn taat makṅṁ, naaṅa tea ṁ isi sidṁ rutuk rutuk.

12

K-lamaga ute Menda

¹ Ɔo maam m'aak nakɲ deel doa teeco maakɲ raa ki: nakɲ maam m'aak se, menda uuso kal ɣɛn kaada ɔɔ ing tɔb jɛɲge do laap ki, ɔɔ ɔk laata don ki ɣɛn k-dijge sik-kaar-dio. ² Mɛnd se mɛndkaama, ing diig daay dɛs dɛs ɓaa ɓaa koojo.

³ Tɛr maam m'aak nakɲ deel doa kuuy maakɲ raa ki daala: nakɲ-kɔɔbm maam m'aak se k-lamaga magala. Naan aac aan ɣɔɔ poodo ɔɔ ɔk daan donge cili ɔɔ kaajɲge sik. Ɔo daan dongen cili se, ɔk laatin ɣɛn gaaringe cili kici. ⁴ K-dijge jaay k'gaanɗe kaam mɔtɔ se ɔɔ kɛn kaam kalan se, naan tɔɔd sideno paac naan ki te yeliɲa. Gɔtn se k-lamaga se ɓaa ɗaar naan mɛnd kɛn ɓaa ɓaa koojo se, taa kɛn mɛnd se jaay oojga num, gooniɲ se naan utu an kɔsn naatn. ⁵ Mɛnd se ooj goono ɔɔ gooniɲ se gaaba. Goon se utu tɔɔdn jeege paac ute sirdn maala. Anum goon se, j'uun k'baansiɲ naan *Raa ki ɔɔ naan kaag don ki. ⁶ Gɔtn se menda se aan ɓaa do kɔɗ-baar ki ɔɔ gɔtn se ɓo gɔt kɛn Raa ɗaapiɲsinga ɗaapa taa an ɓaa kuliɲ ɣɛn bii dupu-te-kaar-di-te-si-mɛɛɛ (1 260).

⁷ Tɛr maam m'aak ɓɔɔɔ iiɲ maakɲ raa ki. Magal *kɔɗn Raa k'daniɲ Mikaɛl te kɔɗɲge baag tɛdn ɓɔɔɔ te k-lamaga ɔɔ k-lamaga kic ɓo te kɔɗɲge, ⁸ naɓo k-lamaga se naade ɓaa cirɲa. Taa naan se ɓo k-lamaga ute kɔɗɲge se ɔɲ te gɔtn ɗaar maakɲ raa ki eyo. ⁹ Gɔtn se k-lamagɲ ese se k'tuuriɲo maakɲ raa ki, naan se ɓo wɔɔjɲ kɛn te do dɔkiɲ kɛn k'daniɲ Iblis ɔɔ *Bubm sitange kici, naan ɓo debm kɛn lee dɛrl jee do naan ki ute magaliɲa. Naan ute

kəɔŋge se paac k'tuur k'j'əldeno do naan̩ ki. ¹⁰ Ter m'booy mind nam taad̩ makəŋə maakŋ raa ki ə: «Borse, kaad̩n kən Raaje taad̩n təəgiŋa, kuun gaariŋa

ə kaajŋ jeege se, aanga. Borse, naan̩ ɛdga təəgə *al-Masiin̩ ki.

Anum debm kən lee təkŋ mind gɛnaajege naan̩ Raa ki se k'tuuriŋoga naatn, ey num naan̩ ʒo debm kən lee təkde mindde nəəə katara naan̩ Raa ki.

¹¹ Gan̩ gɛnaajege se təəg ciriŋga ute doobm moosn gɛn *Goon Baatn Raa ə ute Taar Raa kən naade lee taad̩ jeege tu; naade took əŋ rode taa j'aden təəə.

¹² Taa naan̩ se ʒo naase jeegen iŋgki maakŋ raa ki se 'tedki maak-raapo!

Num asen kəəŋ naase jeegen kən do naan̩ ki ute kengen do baar ki, taa Bubm sitange te maak-taariŋ se, ʒere, bəəy əŋsenga, taa naan̩ jeele kaadiŋ se əpga baata.»

¹³ Kən k-lamaga jaay aak k'tuur k'j'əliŋo do naan̩ ki se, gətn se naan̩ baag tuur mɛnd kən ooj goon gaaba se. ¹⁴ Gan̩ mɛnd se j'ediŋ taa bɛekŋ keye magal magal aan̩ gəə gɛn doobo taa an̩ kiin̩ ʒaa do kəɔd-baar ki dək ute k-lamaga se ə gətn naane se ʒo, gət kən k'daapinsin̩ taa j'an̩ ʒaa kul gɛn ʒaara mətə te laapa mɛɛ se. ¹⁵ Gətn se k-lamagŋ kən əko mɛtn mɛnda se, ədəlo maan̩ maakin̩ ki aan̩ gəə ool doocoga dooc se taa an̩ gəəbm təəə. ¹⁶ Num gan̩ naan̩a ʒaadə naakŋ mɛnd se ə naan̩ se ɛp taariŋa ə aay te maan̩ kən k-lamaga əd əliŋo se. ¹⁷ Num k-lamaga ute maak-taariŋ se, ək tɛrl ʒaadə gɛn tɛdn

bóoró metjil mēnd kēn óp se. Naade se óo jee kēn tēdn nakŋ Raa óo k'tēda, jee ók taar Isan kēn met ki se.

¹⁸ Anum, gótn se, k-lamaga óaa daar do kēes kēn taa baar ki.

13

Daa-gaaba kēn teeco maakŋ baar ki

¹ Tēr maam m'aak daa-gaaba kalan teeco maakŋ baar ki. Naan ók kaajge sik óo donge cili óo do kaaja kalan se, ók laatn gaaringe tak tak. Óo daan donge tu se, ók rogen kēn naaj *Raa. ² Daa-gaabm kēn maam m'aakin se tec aan góo mērenē, nábo jēnge se aan góo jē duuyu óo ók kóokge aan góo gen tupiyu óo taarin kic góo gen tupiyu. Daa-gaabm se k-lamaga edin tóogina óo ondin do kaag don ki óo edin magala. ³ Daan don kalan k'awarin se, ey num dun se baan óaa tóóó, nábo dun se óaa urlu. Óo kēn jee do naan ki paac jaay aakin se, nakŋ se tap óo ókden taad eyo óo naade baagin daana. ⁴ Taa k-lamaga edga gaara daa-gaab ki se, jeege paac erg naan k-lamaga ki se. Óo naade tóom daa-gaabm se kici óo deek óo: «Daa-gaabm se tap óo nanja aas te naana óo nanja kōŋ daar naanin ki?»

⁵ Daa-gaabm se, j'undin kulu gen taadn taargen deel doa óo gen naajn Raa. Naan j'edin tóogó gen laapa sik-óó-kaar-dio (42). ⁶ Naan ēp taarin naaj Raa, naaj ro Raa, naaj *Bee Raa kēn maakŋ raa ki ute jee kēn maakŋ raa ki. ⁷ J'undin kulu gen tēdn bóoró ute jee Raage óo adē ciri. Óo jee do naan ki paac te metjildege, taa beedege, taa naandēge óo te taar naandēge, j'edinsin kaam jin. ⁸ Jee do naan ki paac utu 'kergŋ naanin ki, num jee 'kerg ey se, jee

kən rode k'raan̄denoga raan̄ maak̄n̄ Kitapm̄ Kaajn̄
 gen̄ *Goon̄ Baatn̄ Raa ki do d̄okin̄ kən̄ Raa utu aalo
 kaal̄ dunia. Ɔō Goon̄ Baat se ɓo kən̄ ɔn̄ ron̄ k't̄oolin̄o
 *s̄erke se.

⁹ Debm̄ kən̄ ɔk bi gen̄ booy taar se num, booyin̄
 taar se jiga.

¹⁰ Debm̄ kən̄ Raa taad̄ ɔ j'utu j'an̄ k̄ok̄n̄ ɓulu ɛ,
 j'utu j'an̄ k̄ok̄o
 ɔ kən̄ ɔ j'utu j'an̄ t̄oal̄ ute ḡord-j̄erle ɛ,
 j'utu j'an̄ t̄oal̄ kici.

Bin num, jee Raage j'aay kaam̄de j'aal maak̄de do
 Raa ki.

Daa-gaabm̄ kən̄ kuuy teeco maak̄n̄ naan̄ ki

¹¹ Ter m'aak daa-gaabm̄ kuuy teeco maak̄n̄ naan̄
 ki. Naan̄ ɔk kaajge dio tec aan̄ ḡo gen̄ goon̄
 baata, nāɓo kən̄ naan̄ taad̄ se tec aan̄ ḡo k-lamaga.

¹² Daa-gaabm̄ deet deet se, ɔlin̄ t̄ed̄ nakgen̄ deel
 doa naan̄in̄ ki. Naan̄ ɔl jeegen do naan̄ ki paac ɛrg
 naan̄ daa-gaab kən̄ deet deet kən̄ k'awarin̄ ɓaa ɓaa
 kooyo jaay dun̄ urlo se. ¹³ Naan̄ t̄ed̄ nakgen̄ magal

deel doa naan̄ jeege tun do naan̄ ki paac bini ɓooyo
 poodo raan̄ naand̄e ki. ¹⁴ Naan̄ j'undin̄ kulu gen̄
 t̄ed̄n̄ nakgen̄ deel doa naan̄ daa-gaab kən̄ deet deet
 se, ɔ ute naan̄ se naan̄ d̄erl̄ jeegen do naan̄ ki ɔ
 deekden̄ ɔ k't̄ed̄ naka tec aan̄ ḡo daa-gaabm̄ kən̄
 deet deetn̄ k'awarin̄o ute ḡord-j̄erle jaay ooyo te
 ey se. ¹⁵ Daa-gaabm̄ kən̄ teeco maak̄n̄ naan̄ ki se,

j'ed̄in̄ t̄ooḡo gen̄ k̄ol ko maak̄n̄ nak kən̄ naan̄ t̄ed̄in̄
 tec aan̄ daa-gaabm̄ deet deet se, ɔ nak̄n̄ se, baag
 taada aan̄ ḡo debkilimi ɔ taa jeegen paac̄n̄ kən̄
 baate k̄erḡn̄ naan̄ daa-gaab kən̄ deet deet se, naan̄
 ɔl k't̄ok̄ k't̄oald̄e naata. ¹⁶ Jee j'aald̄en̄ maak̄ ki ute

jee j'aalden maak ki eyo, jee maalge ute jee daayge, bulge ute jeegen bulge eyo, paac naan ol k'tondde nakn kaakn jeele ji daamdege tu ey le do naandeege tu. ¹⁷ Debm jaay ak nakn kaakn jeele ron ki ey se, k'dugn nakin eyo ad naan kic le kan dugn nakn nam eyo. Nakn kaakn jeel ese se bo, naan ro daa-gaabm ese ad medn ese se ken tum ute numirin kici.

¹⁸ On jeege booy jeel kan metn taar ese se jiga. Debm metek se, on dooy jeel metn taar numir ro daa-gaab ken ese se ad numir ese se bo tum te ro debkilim se. Numir se jaay k'medin se kaar-mece-ute-sik-mece-kaar-mece (666).

14

**Goon Baatn Raa ute jeenge*

¹ Ter maam m'aak Goon Baata daar daara ute jeege dupu-kaar-te-sik-sad-kaar-sad (144 000) do ko ken Sion ki ad jee se k'raanden ro naana ute gen Bubin do naandeege tu. ² Gtn se maam m'booy mind nam taad maakn raa ki tec aan god maan zoor uu uu se, ad aan god Raa ken taat makon ad m'booyin se tec aan god jee ond kond kurundu. ³ On naade se aar kaa kiji naan kaag do ki naan ne-dimge tun sad ad naan magalge tu. Kaade se nam tap bo jeel kaarin eyo, nabo jee aarin se se, naaden jee dupu-kaar-te-sik-sad-kaar-sad (144 000) ken k'dugdenoga dug dode do naan ki se sum.

⁴ Jee se, gii kalan tap bo baa te ro mendge tu eyo nabo naade bob rode *salal gen *Raa. Jee se se, gtn Goon Baata baa bo, naade daaniina. On maakn jikilimge tun do naan ki se, naade se jee ken k'dugdenoga dug dode ad naade se aan god *nakn

ooj deet deetn maakŋ-gət ki jaay j'edŋ *serkε Raa ki ə Goon Baat ki se. ⁵ Naade se, bii kalan tεd te taar-kəəb eyo ə taar iŋg kus kic lε j'əŋ te rode ki eyo.

**Kədn Raagen mətə*

⁶ Tεr maam m'aak kədn Raa kuuy iin lee daan maakŋ raa ki raan. Naan se ək Labar Jigan gen daayum se gen taadŋ jeege tun do naan ki. Labar se, naan an taadŋ jeege tun do naan ki paac ute metjildege ute taa beedege ə ute taar naandege. ⁷ Naan taadden makəŋ ə: «'Beerki Raa ki ə *'nookiŋki, taa kaadŋ ken naan kəjn bəəə do jeege tu se, aanga. Naase ergki naan Mεl ken aalo maakŋ raa ute do naanə, baar ute gətgen ken ək maane se paac.»

⁸ Kədn Raa kuuy gen k-dige ək metiŋə ə deek ə: «Bεrε, geger magal Babilon se tεrεga! Deer deer, naan se tεrεga kamac kamac! Naan se 60 ken əl metjil jeege do naan ki paac tεd nakŋ ken naan maakiŋ jen ro ki aan gə tətn koojn biŋ ken naan əl jeege paac aay te maraadde se. Naan se tec aan gə mεnd kεesn gaabm rεŋ rεŋ ə nakŋ ken naan əl jeege tεd se, nakŋ *kusiŋ salal.»

⁹ Tεr kədn Raa kuuy gen k-mətəge əko metn naade se kici. Naan se taad makəŋ ə: «Debm jaay erg naan daa-gaab ki se ute nakŋ k'cəciŋ teciŋ tece ə ək nakŋ kaakŋ jeele do naaniŋ ki lə jiŋ ki se, ¹⁰ naan kic utu kaay tətn koojn biŋ salal ken maakŋ *kəəpm maak-taar Raa ki se. Debm se, Raa utu an kəl poodŋ ə maakŋ kuđ ken ək poodo buluk buluk se naan kədn Raage tun salal ə naan Goon Baatn Raa ki. ¹¹ Ə saa poodŋ dubarde se iin tul

tul daayum daayum. Jee ken erg naan daa-gaab ki oo naan nakɲ ken k'ɔɔciɲ teciɲ tece oo jeegen ok numiriɲ rode ki se, nooro katara naade koɲ goɲn an tɔl maakde eyo.»

¹² Kaad ken se bo naase aayki kaamse, naasen jee Raage se 'tedki nakɲ ken Raa taad oo gen tɛda oo aalki maakse do Isa ki!

¹³ Ter maam m'booy mind nam taadum maakɲ raa ki oo: «'Raay oo: maak-raapo jeege tun ooy boorse doobm Meljege tu!» Oo ter *Nirl Raa taadum oo: «Deere, naade se oɲga goɲn tɔl maakde oo taa beɛ paacɲ naade tɛdo se, naade utu an koɲo.»

Kaadn kojo

¹⁴ Ter maam m'aak gapara raap lak lak oo maakɲ gapar ken se, m'aak nam tec debkilimi iɲg kiɲg do ki. Oo nam se ok laatin gen toomoo gen daab doɲ ki oo naan ok kiɲjer aata jiɲ ki. ¹⁵ Ter m'aak *kɔdn Raa kuuy teeco maakɲ *Bee Raa ken maakɲ raa ki. Naan taad makoo deb ken iɲg do gapar ki se oo: «Boorse kaadn kojoɲ nakgen do naan ki se aasga; ute kiɲjeri se 'baa ojde.» ¹⁶ Goɲn se, debm iɲg do gapar ki se ute kiɲjeriɲ se, naan ba a o j nan nakgen do naan ki se paac.

¹⁷ Ter maam m'aak kɔdn Raa kuuy teeco maakɲ Bee Raa ken maakɲ raa ki. Naan kic ok kiɲjer aata jiɲ ki. ¹⁸ Ter maam m'aak kɔdn Raa kuuy daala teeco *goɲn ken k'lee k'tɛdn serke Raa ki se. Naan se ok toogoo do poof ki oo naan taad makoo deb ken ok kiɲjer ken aat se oo: «Boorse koojoɲ biɲgen do naan ki se aacga. Ute kiɲjeri aat se 'baa ojde.» ¹⁹ Goɲn se kɔdn Raa ken ok kiɲjer aat se, iin ba a o j koojoɲ biɲ se oo to a ombiɲ maakɲ dukudn magal gen maak-taar

Raa ki se. ²⁰ Dukudn se, naan naatn maakn geger ki
 ɔɔ koojn bin se jaay k'riin se, teec mooso ɔɔ moosin
 se ɔɔy dar dar ɔɔ ken k'dɔɔjin se, jerlin se aal sindi
 aljam. Gɔtn mooso ɔɔy uun paac se aas kilometir
 kaar-mɔtɔ.

15

**Kɔdn Raagen cili ɔk dubargen cili jidege tu*

¹ Ter maam m'aak maakn raa ki nakn-kɔɔbm
 kuuy magala ɔɔ deel doa. Maam m'aak kɔdn
 Raage cili ɔk dubargen cili jidege tu ken utu ade
 ɔɔaa kaam mɔɔtn se. Ute nakgen se ɔɔ *Raa nan
 maak-taarina.

² Ter maam m'aak naka tood yel yel aan gɔɔ baar
 maane ɔɔ ɔk poodo buluk buluk maak ki. Do baar
 ken tood yel yel ese se maam m'aak jeege daar
 daara do ki ɔɔ jeege se ɔɔ ken ciro daa-gaabm ute
 nakn ken k'ɔɔcin tecin tece ɔɔ ute numirin se. ɔɔ
 naade se, Raa edden nakgen tec kurundge se jidege
 tu. ³ Naade aar kaa gen *Musa, debm tedn naabm
 Raa ɔɔ kaa gen *Goon Baatn Raa. Naade aar ɔɔ:

«Meljege Raa Sidburku,
 nakn naai 'ted se, deel doa ɔɔ aak beɛ aak eyo.
 Gaar do naanja paac, doobm naai se,
 doobm ken daan ki ɔɔ ken met ki.

⁴ Melje, debm jaay ai beer naai ki eyo
 ɔɔ ai *nookn roi ey se tap ɔɔ, nanja?
 Taa naai kali ki sum ɔɔ debm *salal.
 Metjil jee do naan ki paac se
 utu 'kergn naani ki.

Nakn naai 'tedino ute doobin se naade 'kaakn
 jeele.»

⁵ Kɛn nakgen se jaay deel se, maam m'aak *Bee Raa kɛn maakɲ raa ki se ɔɔf wan ɔɔ m'aak *kɔrɔr Raa se maak ki. ⁶ Maam m'aak kɔɔn Raagen cili kɛn teeco maakɲ Bee Raa ki ɔɔ kɔɔn Raage se, tuuso kalgen salal aak bɛɛ ɔmb mɛt ki birin birin se. Kaaddege se naade dɔɔkin ute kɔl k'daapin ute daab ɔɔ naade se ɓo utu ano ɓaa ute dubargen cili se. ⁷ Ter maakɲ ne-dimge tun sɔɔ se, deb kalan nig kɔɔn Raage tun cili se, *kɔɔpm gen daab tak tak. Ɔɔ maakɲ kɔɔpge tun se, ɔooc ute maak-taar Raa kɛn ting gen daayum daayum. ⁸ Ɔɔ maakɲ Bee Raa se paac ɔooc ute saa ɔɔ saa se taad ɔɔ tɔɔgn Raa kɛn wɔɔr gɔtɔ kelɛɲ se utu gɔtn se. Nam tap ɓo ɔɲ end maak ki eyo, bini dubargen cilin kɛn kɔɔn Raagen cili ɓaandeno se, deel jaayo.

16

**Kɔɔpgen cilin kɛn ɔooc ute maak-taar *Raa*

¹ Ter maam m'booy mind nam maakɲ *Bee Raa kɛn maakɲ raa ki taad makɔn *kɔɔn Raage tun cili se ɔɔ: «Kɔɔpsegen cilin ɔooc ute maak-taar Raa se, 'ɓaa tɔɔyɔdeki do naan ki.»

² Kɔɔn Raa kɛn deet deet se, iin ɓaa ɔɔy maak-taar Raa maakɲ kɔɔpin ki se do naan ki ɔɔ jee kɛn ɔk nakɲ kaakɲ jeele gen daa-gaaba ɔɔ lee ɛrg naan kaag kɛn k'cɔɔcin tecin tec se, naade paac rode tɔɔd taan-dua ɔɔ taan-dude se ɔsɔde aak eyo.

³ Kɔɔn Raa kɛn gen k-dige se, iin ɓaa ɔɔy maak-taar Raa kɛn maakɲ kɔɔpin ki se maakɲ baar ki ɔɔ maan maakɲ baar ki se dɛl aan gɔɔ moosn debm ooyga kooyo. Ɔɔ nakgen paacɲ maakɲ baar ki se ooyo.

4 Kədn Raa ɣen k-mətəge se, kəəpin̄ dooc ute maak-taar Raa se, ɓaado əyiŋ maakŋ oolge tu ə ɔtge tun ək maan maane paac se. Ɔ maangen se paac dɛl mooso. 5 Ɔtn se, maam m'booy kədn Raa kɛn mɛl maane se taad ə:

«Naai debm daan ki,
naai kɛn ɓorse ə kɛn do dəkina,
naai kali ki sum ɓo debm *salal.
Nakŋ naai 'tɛd paac se ute doobiŋa.

6 Aan ɣə ə naade əyga moosn jeeige ute ɣen jee taad taar teeco taari ki se,
ɓorse naade kic ɛɗɗen mooso ɓo naade kaaye.
Kese ɓo nakŋ kɛn doɗen naade ki.»

7 Tɛr maam m'booy mind nam taad *ɔt kɛn k'lee k'tɛdn sɛrke se ə:
«Deere, Mɛljege Raa Sidburku,
ɓəɓ kɛn naai əj do jeege tu se,
kɛn mɛt ki ə ute doobiŋa.»

8 Kədn Raa ɣen k-səge se kəəpin̄ dooc ute maak-taar Raa se əyiŋ do kaad ki ə kaada se ɓaa tɛdn əŋɔ ə nɔɗ jeege aan ɣə poodo. 9 Jee se jaay kɛn kaada nɔɗ tɛɗɗen daama se, naade naaj Raa kɛn ɓaano ute dubargen se. Gaŋ, ute naan̄ se kic, naade baate tɛrl maakdege do Raa ki ə baate *nookina.

10 Kədn Raa ɣen k-miige se, kəəpin̄ dooc ute maak-taar Raa se, əyiŋ do kaag do daa-gaab ki se. Ɔ taa naan̄ kɛn naan̄ ɓo gaariŋ se, ɔtə ɓaa tɛɗ ilim dib. Jikilimge jaay naka əndɛ se dɔəŋ taardege.
11 Naade naaj Raa kɛn maakŋ raa ki taa dubargen naade əŋ ə ute dugen rode ki se. Ute naan̄ se kic ɓo, naade baate kəŋ nakdegen *kusiŋ kɛn naade lee tɛd se.

¹² Kɔdn Raa gen k-mεcege se, kɔpɪn ɔoc ute maak-taar Raa se, naan ɔyɪn maakɪ ool ken magal ken k'danɪn Eprat se. Ɔɔ ool se maanɪn ooko ɔɔ ɔn ɔoobo gaarɪnge tun iɪno kaam gɔtn kaada tookɔ. ¹³ Ter m'aak maakɪ taar k-lamaga ki, maakɪ taar daa-gaab ki ɔɔ maakɪ taar debm ken tɛd ron aan gɔɔ debm taad taar teeco taar Raa ki se teeco sitange mɔtɔ tec aan gɔɔ kaarage. ¹⁴ Sitange se ɔo ken jeege tɔndde tɛd maragge se ɔɔ naade ɔo ken tɛd nakɪ-kɔɔɔge, naade lee tus gaarɪngen do naan ki se paac taa ɔaa tɛdn ɔɔɔɔ ute Raa Sidburku, ɔii se ɔii ɔɔnɔ ken naan mala ɔndɪnga kɔndɔ.

¹⁵ Mɛljege taad ɔɔ: «'Booyki! Maam se, m'utu m'ade ɔaa aan gɔɔ debm ɔoogo! Maak-raapo deb ken ɪng zεεε ɔɔ ɔɔɔb kalinge taa naan lee met-beer eyo ɔɔ kend maakɪ sɔkɔn ki eyo.»

¹⁶ Ter sitangen mɔtɔ se ɔaa tuso gaarɪnge gɔtɔ kaam kalan bini k'danɪn ute taar *Ebre *Armagedon*.

¹⁷ Kɔdn Raa gen k-cilige kɔpɪn ɔoc ute maak-taar Raa se ɔyɪn raan ɔɔ maam m'booy maakɪ Bee Raa ken raan ɔɔ gɔtn kaag do ki se, mind nam taad makɔn ɔɔ: «Berε, naaba nanjal!»

¹⁸ Gɔtn se maam m'aak maakɪ raa aal wusuk wusuk, tɛd gajalan, Raa taat makɔnɔ ɔɔ naanɔa kic ɔo te makɔnɔ. Te ken naan te se, gɔtn Raa aal debkilimi ɔii kalan tap ɔo naanɔa te te bin eyo. ¹⁹ Naan ken se, geger ken magal se ɔaa tɔp gɔtɔ kaam mɔtɔ ɔɔ gegergen do naan ki paac se rua. Gɔtn se Raa saap do geger ken Babilon ken magal se ɔɔ naan an kɛdn kaay kɔɔpm ken ɔoc ute maak-taarɪn ken kusɪn se. ²⁰ Naanɔen ken maane

gurug ɔlde daan ki paac ɔ ute koge se, 'tɛdn ɡɔtɔ paac. ²¹ Isi magal magal sidɔ maakɲ raa ki do jeege tu. Isi kalan se deer ɓaa ɓaa kaasn kaam kɔɔr teene si-dio. Ɔɔ jeege se naaj Raa taa dubar ken isi dabarde se. Taa dubargen aan dode ki se dubar gen teecn nirli.

17

Geger Babilon se, bɔɔrɔ oocga don ki

¹ Ɔɔ maakɲ *kɔdn Raage tun cilin ken ɔk *kɔɔpgen cili ken dooc te maak-taar *Raa jidege tu se, deb kalan ɓaado ɔɲuma ɔ deekum ɔ: «'Baado, m'ai taadn metn taar bɔɔr ken utu kooɲ do mend keesn gaabm ken jeege paac jeel ɡɔtiɲa ɔ mend keesn gaabm se taad te geger magal ken utu taa oolge tu se.» ² Gaaringen do naaj ki paac se, naaj deeldenga tedga jee keesn mendge; ɔ jee do naaj ki paac se, naaj lee edden tɔtn koojɲ biɲ aay oono ɔ lee ɛsina.

³ Ɔɔtn se *Nirl Raa bɔɔy dom ki ɔ kɔdn Raa uun ɓaansum do kɔd-baar ki ɔ m'aak menda inj king do daa-gaab ki ɔ daa-gaabm se aac deɲ deɲ. Roɲ se paac gurug te taargen naaj Raa ɔ daa-gaabm se, donge cili ɔ kaajinge sik. ⁴ Mend se uuso kal ute roɲa aac deɲ, ɔk daab ro ki ɔmb biriɲ biriɲ, ɔk kogen ute rodege ɔ meedgen* ute rodege kici. Mend se ɔk kɔɔpm gen daab jin ki ɔ kɔɔpm se dooc ute nakgen jig eyo gen keesn gaabinge. ⁵ K'raanɲ do naanɲ ki ro ken k'jeel metin eyo j'ɔ: Maam ɓo m'geger Babilon magal

* **17:4** Meedgen ute rodege se ute taar nasar se je deekɲ ɔ: *perles*.

maam 6o ko mɛnd kɛɛsn gaabge paac

ɔɔ do naan̄ ki paac se,

maam sum 6o m'tɛdn̄ nakgen *kusiŋ̄ cir paac paac.

⁶ Maam m'aak mɛnd se, aay oon moosn̄ jee Raage kɛn saadn̄ Isage se. Kɛn maam jaay m'aakiŋ̄ se, nakŋ̄ se tap 6o ɔkum taad̄ eyo.

⁷ Gɔtn̄ se kɔdn̄ Raa deekum ɔɔ: «Gɛn̄ d̄i jaay nakŋ̄ se ɔki taad̄ ey se? 'Booyo! Maam m'utu m'ai taadn̄ mɛtn̄ taar mɛnd kɛn̄ iŋg do daa-gaab ki se ute mɛtn̄ taar daa-gaabm kɛn̄ donge cili ɔɔ kaajiŋge sik jaay *k'jeel mɛtiŋ̄ ey se kici. ⁸ Daa-gaabm kɛn̄ naai aakiŋō tiŋgo se, 6ɔrse naan̄ gɔtɔ ɔɔ tɛdga num naan̄ utu ade teecn̄ maakŋ̄ gɔɔ kɛn̄ jɛrl̄ zuzu se, ɔɔ 6aa gɔtn̄ kut ki. Num jee do naan̄ kɛn̄ rode gɔtɔ maakŋ̄ Kitapm̄ Kaaj kɛn̄ Raa raan̄iŋō do d̄akiŋ̄ kɛn̄ naan̄ utu aalo kaal dunia se, kɛn̄ naad̄e jaay kaakŋ̄ daa-gaabm̄ ese se, aden̄ kɔkŋ̄ taad̄ eyo, taa naan̄ 6o kɛn̄ tiŋgo, 6ɔrse naan̄ gɔtɔ ɔɔ tɛdga num utu ade teecn̄ daala.

⁹ «6ɔrse, ɔŋ̄ jeege tɛdn̄ mɛtɛkɛ ɔɔ jeel-taara taa jeel mɛtn̄ nakgen se: dogen cili se, je taadn̄ te kogen cilin̄ kɛn̄ mɛnd̄ iŋg do ki se ɔɔ je taadn̄ ute gaargegen cili se kici. ¹⁰ Maakŋ̄ gaariŋge tun cili se, jee mii se, kaadd̄e deelga, ɔɔ kɛn̄ gɛn̄ k-mɛcɛge se, 6ɔrse naan̄ 6o gaarge, ɔɔ kɛn̄ gɛn̄ k-cilige se lɛ aan te ey 6ɔrtɔ; anum kɛn̄ naan̄ jaay ade 6aa kic 6o 'tiŋg dɛn̄ eyo. ¹¹ Daa-gaabm̄ kɛn̄ tiŋgo ɔɔ 6ɔrse gɔtɔ se, naan̄ kic 6o maakŋ̄ gaargege tun cili se sum ɔɔ naan̄ 6o kɛn̄ utu kɔsn̄ gaar gɛn̄ k-martage se ɔɔ naan̄ kic Raa utu an̄ kutu. ¹² Ɔɔ kaajgen sikŋ̄ kɛn̄ naai aako se lɛ, je taadn̄ ute gaaringen̄ sikŋ̄ kɛn̄ utu kɔsn̄ gaara ute daa-gaaba se tɛlɛ gɛn̄ lɛr kalan̄ sum.

13 Gaaringen sik se paac utu tum dɔɔkɨ taarde kalan ɔɔ tɛdn naaba ute tɔɔgde paac daa-gaab ken se. 14 Naade utu baa 'tɛdn bɔɔɔɔ ute *Goon Baatn Raa ɔɔ Goon Baatn Raa se utu aden ciri, taa naan ɔɔ Mɛl gen Mɛlge ɔɔ naan ɔɔ Gaar gen gaaringe. ɔɔ jeegen ken naan dandeno ɔɔ bɛɛr tɔɔddeno tɛdga jee naange ɔɔ ken tuj ɔɔrmdɛ ey se, naade kic utu aden ciri.»

15 Ter kɔdn Raa taadum ɔɔ: «Oolgen ken naai aak mend keesn gaaba ing taar ki se, je taadn ute jee dengen do naan ki ute metjildege, ute taa naandege ɔɔ ute taar naandege paac. 16 Kaajgen sikɨ ken naai aakdeno ute daa-gaaba se, utu kɔdn kund mend keesn gaabm ken gɔtin gɔt se naata, ɔɔ an tɔsn ute nakinge paac ɔɔ an kɔniɨ met-beere. Naan malin kic, naade an kɔsɔ ɔɔ met kɔpiɨ se le naade an tɔɔɔ. 17 Gaaringen sik se, Raa mala tɛddenga tɛd maakde ki, naade tɛdn naaba daa-gaab ki se, taa daa-gaabm se king maakɨ gaarin ki. Raa ɔlde tɛdn naan se, taa naade tɛdn nakɨ ken naan uuno doa aan gɔɔ ken naan maakin jen ro ki. Daa-gaabm se king maakɨ gaarin ki bini taar ken Raa taad se 'kaan doobin ki.

18 «ɔɔ mend ken naai aakiɔ se le, je taadn ute gɛgɛr magal, ken ing do gaaringe tun do naan ki paac se.»

18

Babilon tɛɛcga

1 Ken nakgen se jaay deel paac se, maam m'aak *kɔdn Raa kuuy bɔɔyo maakɨ raa ki ɔɔ kɔdn Raa se ɔk tɔɔg dena ɔɔ ute tɔɔgin se naan wɔɔr do naanɔ se kelɛɨ kelɛɨ. 2 Naan taad makɔɔɔ ɔɔ:

«Geger magal Babilon se terecga!
 Deere, naan se terecga kamac kamac!
 Borse gotin se dop tedga gotn maragge,
 gotn sitange do gotn yeelge ute daagen jig ey
 ken jeege yemde yem se.

³ Naan se bo ken ol jeege ted nakj ken naan maakin
 jen ro ki
 aan goo totn koojn bin ken naan ol jeege paac aay
 te maraaddé se.
 Do nakj ken naan ol jeege ted se, nakj *kusiñ salal.
 Do gaaringen do naan ki se,
 naan olde aay totina do esina.
 Do jee tedn zogen do naan ki se le,
 ted jee nak denge se, ute maal naan ken den se.»

⁴ Ter m'booy mind nam kuuy taad maakj raa ki
 do:

«Naasen jeemge se, 'teecki naatn maakj geger ken
 se,
 ey num naase kic aki kol dose maakj kusiñde ki,
 do dubar utu kaan dode ki se,
 utu koocon do naase ki kici;

⁵ taa kusiñ maakj geger ken ese se,
 ziid bini ook aanga maakj raa ki
 do *Raa se saapga do nakge tun
 te doobin ey ken jeenge lee ted se.

⁶ Nakj naan ted jeege tu se,
 naase kic 'tedinsinki naan ki met dio;
 aan goo ken naan lee ed totn k'deepin atak
 maakj *koo-pin ki jeege tu se,
 naase kic edinki totn atak cir
 gen naan se met dio.

⁷ Aan goo naade ono maala do ono dode se,
 borse naase 'dabardeki makon bin kici
 do ondeki kapin aden tolo,

taa geger se taadga taad ute maakin̄ ɔɔ:
 «Maam se m'tedga nɛɛlge do kaag dom ki se.
 M'mend-daay eyo ɔɔ mɔɔtn kapin lɛ am tɔɔl eyo.»

⁸ Taa naan̄ se ɓo, ɓii kalan̄ sum ɓo
 nakgen ɔɔn̄ se utu kaan̄ don̄ ki,
 aan̄ gɔɔ yoa, kɔl doa ɔɔ ɓoa.
 ɔɔ naan̄ se j'utu j'an̄ tɔɔɔ,
 taa Mɛljɛge Raa Sidburku se
 utu an̄ kɔjn̄ ɓɔɔɔ don̄ ki.»

⁹ Num gaaringen do naan̄ ki ken̄ endo maakn̄
 kusin̄ geger ken̄ ese se ɔɔ tɛdɔ maala gɔtn̄ ese se,
 kaad̄ ken̄ naadɛ utu kaakn̄ saa poodn̄ geger ken̄
 k'tɔɔcin̄ se, naadɛ utu tɔɔyɔ ɔɔ keem nɔɔ taariɲa.

¹⁰ Naadɛ daara dɔkɔ ɔɔ ɓeer ɔɔ sɔm dubar ese se
 kooɔn̄ dɔdɛ ki ɔɔ gɔtn̄ se naadɛ tɔɔyɔ ɔɔ keem nɔɔ:
 «Wɔɔy, wɔɔy nakage, aakki tu geger Babilon,
 geger magala, naan̄ ɔk maala se!
 Lɛr kalan̄ sum ɓo Raa tujina.»

¹¹ Jeegen ɔk nakn̄ zogen do naan̄ ki paac eeme
 ɔɔ ɔl doa taa geger se, taa nakn̄ zodege se, nam
 tap ɓo dug ey sum. ¹² Nakn̄ zodege se: daab,
 pudda, kogen ute rode, meedgen ute rode, kalgen
 ute rodege ɔɔ ken̄ deer taac bon̄ bon̄ se, kalgen
 ute rodege cɛɛpɛ ɔɔ aac dɛn̄ dɛn̄; kaaggen oot ni-
 jimi, nakgen k'daapde ute naan̄ ceedɛ, kaaggen
 mɔn̄gɔ, maal-zɛɛɛ ute maal-kilimi, ute kogen raan̄
 aak ɓɛɛ ɓɛɛ, ¹³ naagn̄ kaagn̄ nijimi, nakgen oot
 nijimi, itir, dudgen oot nijimi ute kaaggen oot
 koot kici, tɔtn̄ koojn̄ bin̄, uubu, ruju ute gɛmɛ,
 marange ute ɓɛn̄ge, sɛndge ute puusdege, ɓulge ute
 jee dan̄gayge, nakgen se paac nam tap ɓo mɔɔtn̄
 'dug ey sum. ¹⁴ K'taad̄ jeege tun maakn̄ geger ken̄
 ese j'ɔɔ: «Nakn̄ naase maakse l'je paac se gɔtɔga.

Maala ute nakgen tɛdsen jaay jeege je se se, paac utga naatn. Nakgen bin se mɔɔtn j'an̄ kɔŋ maakŋ gɛgɛrse ki ey sum.» ¹⁵ Jee tɛdn̄ zogen lee ɓaado tɛd maala maakŋ gɛgɛr kɛn ese se, naade kic 'ɗaar dɔkɔ ɔɔ ɓeer ɔɔ sɔm dubar se kooɔn̄ dode ki. Gɔtn se naade tɔɔyɔ ɔɔ eem nɔɔ:

¹⁶ «Wɔɔy, wɔɔy nakage, aakki tu gɛgɛr magal, aan gɔɔ mɛnd kɛn tuuso kalgen deer taac boŋ boŋ ute kengen cɛɛp taac dɛŋ dɛŋ ɔɔ tɔlo kɔdɔkŋ bi gɛn daab ute meedɛge ɔɔ kogen ute rode se!

¹⁷ Maaliŋ ute deniŋ se, maakŋ lɛr kɛn kalaŋ ki sum ɓo utga paac!»

Gɔtn se, jee tuur markabgen magal magala ute jee tɛdn̄ naabdege ɔɔ jeegen maak ki paac se, ute jeegen tɛd naaba do baar ki paac se, naade kic ɗaar dɔkɔ. ¹⁸ Kɛn naade jaay aak saa poodn̄ iin̄ se, tɔɔd tɔɔy ɔɔ:

«Gɛgɛr jaay magal aas te gɛgɛr se, ɓere, gɔtɔga!»

¹⁹ Naade tɔs naaŋa ɓɔɔy dodege tu ɔɔ tɔɔd tɔɔyɔ ɔɔ eem nɔɔ:

«Wɔɔy, wɔɔy nakage, aakki tu gɛgɛr magal dooc te maala ɔɔ jeegen ɔk markabgen magal magala do baar ki paac se, naade ɔŋo maala paac gɔtiŋ ki, ɔɔ maakŋ lɛr kɛn kalaŋ ki sum ɓo, maalde se utga!»

²⁰ Num naase, jee maakŋ raa kɛn jee Raage,

naase *jee kaaŋ naabm Isage

ute jee taad taar teeco taar Raa ki se,

'tɛdki maak-raapo!

Ute dubar kɛn Raa ɓaano don̄ ki se

naaŋ ɔgsenga seese.

21 Gətn se maam m'aak kədn Raa təgə uuno ko deer aan gəə ko tooto undiŋ maakŋ baar ki əə deek əə:

«Taa naan se 60 Babilon, gəgər magal se, j'utu j'an kund bin kici

əə məətn nam an kaak ey sum!

22 Jee kənd kurundge, jee kaage,

jee tuuy kaage ute jee tuuy pulge

məətn j'aden 'booy 'tədn kaa gəti ki ey sum;

jee tirdge se məətn j'aden kəŋ gəti ki ey sum.

Ɔə məətn nam 'booy keem tooto gəti ki ey sum.

23 Nam tap 60 kaakŋ poodn ləəmpə gəti ki ey sum

əə məətn nam tap 60 taadn taa kəkŋ mēnda gəti ki ey sum,

taa jeegen əko nakŋ zo gəti ki se,

naadə 60 jee maalgən cir jeegen do naan ki se paac.

Taa naai ute kərdi kən 'lee təd se,

dər l metjil jeegen do naan ki paac.

24 Gətn naai ki se 60 gətn k'təəlo jee taad taar teeco taar Raa ki,

jee Raage əə jeegen paacŋ k'təəldə do naan ki se.»

19

*Jeege təd maak-raapo gən kəkŋ mēnd *Goon Baatn Raa*

1 Kən nakgen se jaay deel se, m'booy gətə təd gajalan maakŋ raa ki aan gəə dəə jeege dən 60 ul taara deek əə:

«Aleluia!

K'təəmkɪ *Raa taa Raa naajege se,

Raa magala əə təgə;

naan 60 Debm Kaajŋ jeege.

2 Taa nakŋ naan təd paac se met ki əə te doobiŋa.

Naan̄ ɔjga bɔɔrɔ do mɛnd̄ kɛɛsn̄ gaabm̄ kɛn̄ tuj̄ do
 naan̄a
 ute nakgen̄ *kusiñ̄ kɛn̄ naan̄ leē tɛd̄ se.
 Raā dabariñ̄ sē taā naan̄̄ tɔɔlgā tɔɔl̄ jeē tɛd̄n̄
 naabiñge.»

³ Tɛr̄ maam̄ m'booȳ naadē dɛek̄ daalā ɔɔ:

«Alɛluia!

Mɛnd̄ kɛɛsn̄ gaabm̄ se,

naan̄̄ bɔ̄ gɛgɛr̄ k'tɔɔciñ̄ jaaȳ saan̄̄ tiin̄̄ gɛn̄ daayum̄
 daayum̄ se.»

⁴ Gɔtn̄ sē magalgen̄ sik-di-kaar-sɔɔ̄ ute ne-dim̄gen̄
 sɔɔ̄ se, ɓaadō ɛrḡ naan̄ Raā kɛn̄̄ inj̄ dō kaaḡ dō ki se,
 eemiñā ɔɔ̄ dɛek̄ ɔɔ:

«Amin! Alɛluia!»

⁵ Tɛr̄ m'booȳ mind̄ debā gɔtn̄̄ kaaḡ dō ki sē taad̄
 ɔɔ:

«Naasē paac̄ jeē tɛd̄n̄ naabiñge, jeegen̄ ɓeerin̄,

jeē aaliñ̄̄ maak̄ kī ɔɔ̄ jeē aaliñ̄̄ maak̄ kī eyo,

paac̄, k'tɔɔmkī Raajege!»

⁶ Tɛr̄ maam̄ m'booȳ gɔtɔ̄ tɛd̄̄ gajalan̄̄ aan̄̄ gɔɔ̄ dɔɔl̄
 jeegen̄̄ dɛn̄̄ bɔ̄ taadā, aan̄̄ gɔɔ̄ maan̄̄ zoor̄ uū uū sē
 ɔɔ̄ aan̄̄ gɔɔ̄ Raā kɛn̄̄ taat̄ makɔñɔ̄ sē kici, tɔɔd̄̄ tɔɔȳ
 makɔñɔ̄ ɔɔ:

«Alɛluia!

Taā̄ Mɛljegē Raā se, naan̄̄̄ bɔ̄ Sidburku, ɓɔrsē naan̄̄̄
 uungā gaariña.

⁷ K'tɛdkī̄ maak-raapjegē ɔɔ̄ ɔñ̄̄̄ maakjegē raapm̄
 sakan̄̄

ɔɔ̄ *k'nookkī Raa!

Taā̄̄ kaad̄n̄̄̄ Goon̄̄ Baatn̄̄ Raā an̄̄̄ kuun̄̄̄ mɛnd̄in̄̄̄ sē
 aasgā

ɔɔ̄ mɛnd̄in̄̄̄ kic̄̄̄ lɛ̄̄̄ daapgā̄̄ ron̄̄̄ aakgā̄̄ bɛɛ̄̄̄ bɛɛ̄̄̄.

⁸ Naan̄̄̄ j'ɛd̄in̄̄̄ uus̄̄̄ kal̄̄̄ tē̄̄ ron̄̄̄a,

cɛɛpɛ̄̄̄, aak̄̄̄ bɛɛ̄̄̄ ɔɔ̄̄̄ ɔmb̄̄̄ birin̄̄̄ birin̄̄̄.»

ጋጋ kal ese se je taadn te naabm bεε ዓጋ ute doobin
ken jee Raage lee tεfa.

⁹ Gōtn se *kōdn Raa kalan deekum ዓጋ: «'Raay ዓጋ: 'Maak-raapo jeege tun k'dandε gen ba kōsn gōtn kōkj mēnd Goon Baatn Raa ki se.» Ter naay taadum ዓጋ: «Taar se taar mεt ki. Kεse taar Raa mala ሆጋ taada.»

¹⁰ Gōtn se maam m'εrg mεtn jεn ki m'je m'an keeme. Naፆ naay deekum ዓጋ: «ጋጋ! ጋጋጋte 'kεrgn naanum ki. Maam kic m'debm tεdn naaba aan gጋጋ naai ዓጋ aan gጋጋ genaaigen aal maakde do taar Isa ken taado se. Anum naai εrg naan Raa ki kalin ki sum.» Taa taar ken Isa taado jeege tu se ሆጋ, kεse ko mεtn taar ken jee taad taar teeco taar Raa ki taado se.

Nam ooko do sind ki raap lak lak

¹¹ Ter gōtn se, maam m'aak maakn raa ዓጋጋ wan ዓጋ m'aak sindi raap lak lak. ጋጋ debm do ki se roጋ «Debm lee te ken mεt ki» ዓጋ «Debm tuj te ጋrmin eyo.» ጋጋ naay ጋj bጋጋጋ ዓጋ ጋጋ ute ken mεt ki. ¹² Kaamin se le aan gጋጋ poodn ጋk kጋkጋ. ጋጋ naay ጋk laatn gaaringe dena don ki. ጋጋ k'raayin roጋ ro ki ዓጋ ro se naay kalin ki sum ሆጋ jeelina. ¹³ Kal naay uuso se, j'olinga kጋl maakn moos ki. ጋጋ naay mala se, k'dayin «Taar gen Raa.» ¹⁴ ጋጋ ጋጋጋl asgargen maakn raa ki tuuso kalgen te rodege, cεεpε ዓጋ taak bεε bεε. Naade tooko do sendge tun raap raapo ዓጋ daanina. ¹⁵ ጋጋ debm ken ooko do sind ken raap lak lak se, gጋrd-jεrl aata teeco taarin ki gen tጋጋl jee do naay ki. «ጋጋ jeege se naay utu ade tጋnd ute sirdn k'ጋayin ute maala*.» ጋጋ naay utu aden daal maakn dugudn maak-taar

* **19:15** Aak KKR 2.9.

Raa Sidburku ki ken *kusiin aan gaa ken k'daal koojin bin jaay maanin ted tətə se. ¹⁶ Ro kalin ki ə ro pɛlin ki se, k'raaninŋa raan roŋ j'ə:

Kese Gaar gen gaaringe ə Mɛl gen mɛlge.

¹⁷ Ter maam m'aak maakŋ kaad ki se, *kədn Raa daar daara. Gətn se, naan əd əy makəŋ ə dan yeelgen tiin maakŋ raa ki raan paac se ə: «'Tuski naapa ə 'baakiro utu aki kəsn kəsn ken Raa tedin den se. ¹⁸ 'Baakiro aki kəsn gaaringen ooyga kooyo, magal asgarge, bubm asgarge, sendge ə jee tooko do ki, jeegen paacŋ bulge ute jeegen bulge eyo, jeegen j'aalden maak ki ə ute kengen j'aalden maak ki eyo.»

¹⁹ Gətn se ter maam m'aak daa-gaabm deet deetn ken ooko maakŋ baar ki, gaaringen do naan ki ute asgardege, naade paac tusu gen tedn bəəə ute debm ken ooko do sind ken raap lak lak ute asgarinŋe se. ²⁰ Anum daa-gaabm se, ken k'cirin se, k'baa k'j'əkiŋa ə debm ken ted roŋ aan gaa debm taad'taar teeco taar Raa ki ken lee tednakgen deel doa naanin ki jaay lee dɛrl jeege ək nakŋ kaakŋ jeele rodə ki ken daa-gaaba təndə se ə lee ɛrg naan nakŋ ken k'cəcin tecin tec se, naan se kic j'əkiŋa. Naade di se paac k'tək k'j'əmbden zɛɛɛɛ maakŋ baar pood ken ək nakŋ aan gaa kudn poodn ək buluk buluk se maak ki. ²¹ Jee metinŋe ɛ, debm do sind ki se təldə ute gərd-jɛrlɛ ken teeco taarin ki se. Ə yodege se yeelge əsdə te maraadə.

20

**Bubm sitange j'əkin danŋay gen baara dupu*

¹ Ter maam m'aak *kədn Raa bəoyo maakŋ raa ki əə naan ək ləkərle ɣen taa ɣəə jərɫ zuzu se ute zinziri magala jin ki. ² Ɔə k-lamaga se naan ɣaa iij-əkina. K-lamagŋ se naan ɣə wəɣjŋ do dəkina əə naan ɣə Bubm sitangen kən k'danjŋ Iblis se kici. Ɔətn se naan dəkŋ te zinziri ɣen ɣaara dupu. ³ Naan uun undŋ maakŋ ɣəə kən jərɫ zuzu se, əə dəkeliŋ taara doŋ ki əə tediŋ nakŋ kən nam tap ɣə ək doobm an kəŋ kəəd eyo, taa naan məətn 'kəŋ dərɫ jee do naan ki eyo bini ɣaar dupu se kaasa. Kən ɣaar dupu se jaay deelga num, j'utu j'an kəədŋ kələ naɣə kəŋ ting dən eyo.

⁴ Ter maam m'aak kaag doge əə jee ting do ki se, j'undden kulu ɣen kəjŋ bəəɣə do jeege tu əə ko jeegeŋ k'təldə taa saadŋ Isa əə taa Taar *Raa. Naade se əŋ ɛrg te naan daa-gaab ki eyo əə naan nak kən k'cəəciŋ tecŋ tec se eyo əə nakŋ kaakŋ jeele kən naan tənd naan jeege tu ute ji jeege tu se kic, naade ək eyo. Naade se ɣə jee kən duro daan yoge tu əə kəsn gaara ute *al-Masi ɣen ɣaara dupu se. ⁵ Naade se ɣə jee kən utu dur deet deet daan yoge tu əə yogen kuuy se lɛ, kəŋ dur eyo bini ɣaar dupu se deel jaayo. ⁶ Maak-raapo jeege tun *salal kən Raa durdeno deet deet daan yoge tu se. Taa yo ɣen k-dige se ade kəŋ tediŋ dīm eyo. Naade se utu tediŋ jee tediŋ sərkgə ɣen Raa əə te ɣen al-Masi. Ɔə naade se utu kəsn gaara ɣen ɣaara dupu te al-Masi.

**Bubm sitange bəəɣə əsinga*

⁷ Kən ɣaara dupu jaay deelga num, Bubm sitange se j'utu j'an kəədiŋ naatn maakŋ dangay ki. ⁸ Ɔə naan utu ɣaa dərɫ jeegeŋ məətn naan kən kaam

səə paacn̄ kən k'dandə utu ro Gog əə Magog* se. Naade utu tusn̄ dēna aan̄ gəə kēesn̄ maakn̄ baar ki gen̄ baa tēdn̄ bəərə. ⁹ Naade wəək̄n̄ dəədn̄ do naan̄ja paac əə baado gurug əl jee Raagen̄ maakn̄ gēgēr kən̄ Raa jēn̄ se. Nəbo poodo bəəyo maakn̄ raa ki baado əsde paac. ¹⁰ Əə Iblisn̄ kən̄ lee dərldē se j'uun̄ j'undin̄ maakn̄ baar pood̄ kən̄ ək nakn̄ aan̄ gəə kudn̄ poodn̄ ək b̄uluk b̄uluk se. Kese b̄o gətn̄ daa-gaaba ute debm̄ kən̄ tēd̄ron̄ aan̄ gəə debm̄ taad̄ taar teeco taar Raa ki se, k'side maak ki. Əə gətn̄ se, nəərə katara, naade dabar gen̄ daayum daayum.

Bii kəjn̄ bəər kaam məətn̄

¹¹ Gətn̄ se tēr maam m'aak kaag do magal raap raapo əə debm̄ in̄g do ki se. Maakn̄ raa ute do naan̄ja se aan̄ iig naanin̄ ki kilu. ¹² Tēr maam m'aak jee ooyga kooyo paac: jee j'aalden̄ maak ki əə jee j'aalden̄ maak ki ey se d̄aar d̄aar naan̄ kaag do ki se. Əə gətn̄ se, k'təəd̄ k'taal kitapge. Əə m'aak kitapm̄ kuuy se j'əəd̄ j'aalin̄a əə naan̄ se Kitapm̄ Kaaja. Əə jee ooyga kooy paac se, j'əjdē bəərə do nakge tun naade tēda jaay k'raan̄in̄oga raan̄ maakn̄ kitapge tun ese se. ¹³ Maane lē, jee kən̄ naan̄ təəldeno paac se, naan̄ b̄aandeno. Yo ute b̄ee yoge kic b̄aano ute yodegen̄ kən̄ naade təkdeno se. Əə yoge se nan̄ja nan̄ja kic b̄o j'əjin̄ bəərə do nakge tun naan̄ tēd̄o. ¹⁴ Gətn̄ se Yo ute b̄ee yoge se, k'təs k'j'əmbdē maakn̄ baar pood̄ ki. Əə maakn̄ baar pood̄ kən̄ se b̄o gətn̄ yo gen̄ k-dige se. ¹⁵ Debm̄ jaay k'j'ən̄ te ron̄ maakn̄ Kitapm̄ Kaaj ki ey se, naan̄ se j'an̄ kuun̄ kundin̄ maakn̄ baar pood̄ ki.

* **20:8** Gog əə Magog se taad̄ te ro taa naan̄gen̄ jeeŋge jee wəəy jee Raage. Aak Ezk̄ kon̄ 38 əə 39.

21

Maakḡ raa ute do naanḡ kiji

¹ Ter maam m'aak maakḡ raa kiji ute do naanḡ kiji taa maakḡ raa ute do naanḡ do dakiḡ se le, aanḡ iigga ḡ baar se tedḡ gḡtḡ. ² Maam m'aak gegḡr *salal ken k'danḡ Jeruzalem kiji ken *Raa booyiḡo maakḡ raa ki. Gegḡr se daapga roḡ aan gḡo mḡnd ken daapga roḡa iḡg aak kaak kaam gaabiḡ se. ³ Gḡtn se, maam m'booy mind deba gḡtn kaag do ki ḡḡḡḡy makḡḡḡ deek ḡḡ: «Bḡrse Raa ḡndga *kḡrḡriḡ daan jikilimge tu ḡḡ naanḡ utu tiḡg te naade ḡḡ naade se tedḡn jeḡnge. Raa mala tiḡg te naade ḡḡ naanḡ bo tedḡn Raade. ⁴ Naanḡ utu aden kḡtn kaa-maande. Yo tedḡn gḡtḡ, kḡl doa, tḡyḡ, dubar, naade se paac mḡḡtn 'tedḡn gḡtḡ, taa duni do dakiḡ se, 'tedḡga gḡtḡ.» ⁵ ḡḡ debm ken iḡg do kaag do ki se deek ḡḡ: «Bḡrse, nakge paac maam m'tedḡḡga tedḡga kiji.» Ter naanḡ deekum ḡḡ: «'Raanḡ ḡḡ: deer deer, taar se taar meḡ ki!»

⁶ Ter naanḡ taadum ḡḡ: «Bḡrse, naaba aasga doobiḡ ki. Maam bo m'Alpa ḡḡ m'Omega, maam bo m'kupm meta ḡḡ m'taar tḡliḡa. ḡḡ debm maane tḡliḡ num, baadḡ ḡḡ maam m'anḡ kedḡn maan ken edḡ kaaja se ceḡe. ⁷ ḡḡ debm jaay cirga se, naanḡ utu 'kḡsn kaagḡ bea, ḡḡ kaag bee naanḡ kḡs se je deekḡ ḡḡ maam m'anḡ tedḡn Raanḡa ḡḡ naanḡ am tedḡn goonuma. ⁸ Num ganḡ jee ḡk nakge paac ḡḡḡ eyo, jee tuj ḡrmdḡge, jee tedḡ nakgen *kusiḡa, jee tḡl jeege, jee keḡsn mḡndge te gaabge, jee oḡj rode, jee maragge ute jee taar-kḡḡbge, paac se utu baa maakḡ baar poodḡ ken ḡk nakḡ aan gḡḡ kudḡn poodḡn

ək ɓuluk ɓuluk se. Kese ɓo gətn kən k'danɪŋ yo ɓen k-dige se.»

Jeruzalem kən kiji

⁹ Gətn se maakŋ *kədn Raage tun cilin kən ək *kəɔpm dooc te dubar se, deb kalan ɓaado əŋuma əɔ deekum əɔ: «'Baado, m'ai taadn mɛnd *Goon Baatn Raa kən utu an̄ kək se.» ¹⁰ Gətn se *Nirl Raa ɓəy dom ki əɔ uun əlum do ko kən magala əɔ jɛrlɛ əɔ naan̄ taadum ɓɛɓɛr *salal kən k'danɪŋ Jeruzalem se əɔ ɓɛɓɛr se ɓo kən maam m'aakiŋo Raa ɓəyɪŋo ɓəy maakŋ raa ki se. ¹¹ Ɔə maakŋ ɓɛɓɛr kən ese se, təɔŋ Raa wəɔriŋ kɛlɛŋ əɔ wəɔriŋ aan ɓəɔ ko kən te ron̄, kən k'danɪŋ jasp əɔ jasp se tec aan ɓəɔ maan tood̄ yɛl yɛl se. ¹² ɓɛɓɛr se ək durdur əɔ durduriŋ se jɛrlɛ əɔ paata. Naan̄ ək taa doobge sik-kaar-diə əɔ taa doobgen sik-kaar-di se ək kədn Raage tak tak. Ɔə taa doobgen se k'raan̄de ro taa ɓee gaan *Israelgen sik-kaar-di se ro ki. ¹³ Taa doobgen sik-kaar-di se k'təddɛ gəto kaam əɔ: kaam kaada tookŋo se ək taa doobo mətə. Kaam kaam kooko se ək taa doobo mətə, kaam kaam ɓəyɔ se, ək taa doobo mətə əɔ kaam kaada toocŋ kic ək taa doobo mətə. ¹⁴ Ɔə durdur ɓɛɓɛr se lɛ k'rɛɛs koge sik-kaar-dio do naapge tu jaay j'iiniŋ do ki. Ɔə kogen sik-kaar-di se k'raan̄ŋ ro ɓen jee kaan̄ naabm Goon Baatn Raagen sik-kaar-di se rodege tu.

¹⁵ Ɔə debm kən daar taad̄ te maam se, ək nakŋ dəɔjŋ gəto jin̄ ki əɔ nakŋ dəɔjin̄ se lɛ ɓen daab. Gətn se ɓɛɓɛr, taa doobinge əɔ durduriŋge se paac, naan̄ dəɔjde. ¹⁶ Ɔə ɓɛɓɛr se, kaam mɛndiŋ ute kaam gaabiŋ se k'dəɔjde se aas kaas te naapa.

Naan̄ dōojin̄ ute nak̄j dōōjō se. Jō dōojin̄ se ōjin̄ staad* dupu-sik-kaar-dio (12 000). Naan̄ dōōj kaam gaabiṇa kaam mēndinā ōō kaam jērliṇ ōōk kook se, naan̄ ōṇde aas kaasa. ¹⁷ Naan̄ dōōj durdur ōō dōōjin̄ se, ōjin̄ aas cili kaar-te-si-sōō-kaar-sōō (144)†. Jō kōdn̄ Raa dōōjin̄ ute cili aan̄ gōō gēn̄ jikilimge se sum. ¹⁸ Durdur gēn̄ gēgēr j'iin̄in̄ te ko kēn̄ k'dan̄in̄ jasp. Jō gēgēr se lē, paac k'tēdn̄ te daab. Jō daabin̄ se lē, daabm̄ salal ōō toof̄ yel̄ yel̄ aan̄ gōō maane. ¹⁹ Kogen̄ jaaȳ j'uunō mētn̄ durdur gēgēr ese se, k'tamariṇō ute napar kogen̄ te rodē ōō taak̄ bēē bēē. Ko kēn̄ j'uunō mēta deet̄ deet̄ se, roṇ̄ jasp. Gēn̄ k-dige se, k'dan̄in̄ sapir̄ ōō ko se zēēr zēērē. Gēn̄ k-mōtōge se, k'dan̄in̄ kalsedoan. Naan̄ se raan̄ zēēr zēērē. Ko gēn̄ k-sōōge se roṇ̄ emorid. Naan̄ se zēēr cidid̄. ²⁰ Ko gēn̄ k-miige se, roṇ̄ sardoan. Naan̄ se aac̄ dēṇ. Ko gēn̄ k-mēcēge se, roṇ̄ kornalin. Naan̄ se aac̄ ilim̄ kilimi. Ko gēn̄ k-cilige se, roṇ̄ krizolit. Naan̄ se zēēr ōmb̄ mēt̄ ki birin̄ birin̄. Ko gēn̄ k-martage se, roṇ̄ beril. Naan̄ se zēēr kōōs kōōsō. Ko gēn̄ k-jērnan̄ge se roṇ̄ topaz. Naan̄ se kōōs kōōsō. Ko gēn̄ k-sikge se roṇ̄ krizopraz. Naan̄ se zēēr kōōs kōōs mēt̄ ki. Ko gēn̄ k-sik-kaar-kalan̄ se, roṇ̄ iasint. Naan̄ se zēēr ilim̄ kilim̄ mēt̄ ki. Ko gēn̄ k-sik-kaar-di se, roṇ̄ amatist. Naan̄ se zēēr ilim̄ kilimi. ²¹ Taā dōōbingen̄ sik-kaar-di se, ōk̄ meedgen̄ te rodē se sik-kaar-dio. Jō taā dōōbō ōō ōk̄ meedē kalan̄ tak̄ tak̄. Jō gēgēr se bōōrin̄ se paac̄ te daab̄ ōō daabin̄ se salal̄ ōō toof̄ yel̄ yel̄ aan̄ gōō maane.

²² Gaṇ̄ maak̄j gēgēr se, maam̄ m'aak̄ te *Bee

* **21:16** Staad̄ kalan̄ se ḡaā ḡaā kaasn̄ nak̄j mētir̄ kaar-dio.

† **21:17** Kēse aan̄ gōō mētir̄ 65.

Raa eyo taa Məljəge Raa Sidburku ute Goon Baatn Raa utu gətn ese ə ə naade se 60 Bee Raa mala. ²³ Gəgər se je kaad eyo ə je laap eyo taa Raa mala te *nookiṇa ə Goon Baatiṇ 60, wəərde. ²⁴ Mətjil jee do naaṇ ki paac se, naaṇ 60 lee wəərden gətə. Ə gaaringen do naaṇ ki se utu ano 6aa te maaldege se paac maakṇ gəgər kən ese. ²⁵ Gəgər se, taa doobinge k'gaasde eyo, taa gətn ese nəərə gətə. ²⁶ Gətn se jee do naaṇ ki ano 6aa ute maaldege ute nakṇ koondege maakṇ gəgər kən ese. ²⁷ Ə nakgen jig eyo, kəṇ kənd maakṇ gəgər kən ese eyo. Ə jee tədn nakgen *kusiṇ kən ək taad eyo ute jee taad taar-kəəbə, naade se kici 'kəṇ kənd maakṇ gəgər kən ese eyo. Anum jee kənd maakṇ gəgər kən ese se, jee kən k'raaṅga raan rodege maakṇ Kitapm Kaajṇ gen Goon Baatn Raa ki se jaayo.

22

¹ Tər *kədn Raa taadum oolo kən ək maan kən ɛd kaaja. Ool se iṇo gətn kaag do *Raa ki ute gen *Goon Baatn Raa ki. Ə ool se maaniṇ tood yel yel. ² Ool se əy teec daan bəər kən maakṇ gəgər ki. Ə kaagṇ kən ɛd kaaja jeege tu se daar jəṇṅge tu. Kaagṇ se maakṇ baar ki se naaṇ ooj dəol mət sik-kaar-dio. Ə maakṇ laap ki tak 60 naaṇ ooyo. Ə kambṇ se 60 kən lee ɛd lapia mətjil jikilimge tu paac. ³ Maakṇ gəgər kən ese se, nakgen k'naamdega naam se tədn gətə. Kaag do Raa ute gen Goon Baatn Raa se 'tədn gətn ese ə jee tədn naabm Raage se utu aṇ lee keeme. ⁴ Naade utu kaakṇ daan kaamiṇa ə ro Raa se j'utu j'adesṇ raan do naandege tu. ⁵ Gətn naane se, nəərə gətə. Kaada ute ləompə se, nam tap 60 je ey sum, taa

Meljege Raa mala utu aden wəər gətə. Ɔə naade se utu 'kəsn gaara ute naan̄ gen daayum daayum.

Bere, Isa utu baado

⁶ Ter *kədn̄ Raa taadum ə: «Deer deer, taar se taar mət ki. Meljege Raa ken edo Nirliṅ jeege tun taad taar teeco taariṅ ki se, naan̄ debm əlo kədn̄ gen taadn̄ nakgen əppga baat utu kaan se jee tēdn̄ naabinge tu.»

⁷ Isa deek ə: «'Booyki! Bere, maam m'əppga gəərə m'utu m'ade ɓaa. Maak-raapo deb ken booy uun taar ken k'taadn̄ maakṅ kitap ken ese se, taa taar se teeco taar Raa ki.»

⁸ Debm ken booyo ə aako nakgen deel paacṅ ese se, kese maam Jan. Ken maam jaay m'booyo ə m'aako aas se, maam m'ooc mətṅ jε kədn̄ Raa ken taadum nakgen deel ese se, m'je m'an̄ keeme.

⁹ Naɓo naan̄ taadum ə: «Ɔṅə! Ɔṅte 'kerḡṅ naanum ki. Maam kic m'debm tēdn̄ naaba aan gəə naai ə aan gəə genaaiḡen jee taad taar teeco taar Raa ki ute jee ken booy uun taar ken k'raan̄ṅ maakṅ kitap ken ese se. Anum naai se, eem Raa kaliṅ ki sum!»

¹⁰ Ter naan̄ deekum ə: «Taargen ken maakṅ kitap ken ese se, teeco taar Raa ki; əṅte 'kəyiṅa, taa kaadn̄ ken Raa an tēdn̄ nakgen se əppga gəərə. ¹¹ Bin se, debm ken jaay tēd naka te doobiṅ ey se, ṅ'tēd ṅ'ɓaan sak sak ə debm tēdn̄ nakgen jig ey se kic lε, ṅ'tēdn̄ ṅ'ɓaa sak sak. Num debm tēd naka ute doobiṅa, ṅ'tēd ṅ'ɓaa te naaniṅa ə debm ken *salal se, ṅ'tēdn̄ salal ṅ'ɓaa te naaniṅ kici.»

¹² Isa deek ə: «'Booyki! Bere, əppga gəərə maam m'utu m'ade ɓaa. Ɔə ken maam m'ade ɓaa se, m'ano ɓaa ute nakṅ ken naṅa naṅa kic ɓo utu m'an̄

kedn bedn do nakgen tun naan tedo. ¹³ Maam se m'Alpa do m'Omega*, maam bo m'debm m'deete do debm kaam moon. Do maam bo m'kupm meta do m'taar toolina.»

¹⁴ «Maak-raapo jeege tun lee tug kaldege. Ute naan se naade ok doobo gen kasn koojn kaagj ken ed kaaja maakj geger ken ese se do koj kend te taa doobo. ¹⁵ Num gan jee tedn nakj sokonge, jee ooj rodege, jee keesn mendge ute gaabge, jee tool jeege, jee maragge do jee lee ted taar-koojge se, naade se paac 'koojpm naatn.»

¹⁶ «Maam m'Isa m'olo kodum taa 'baa tedn saadum naan *eglizge tun gotn baa se paac. Maam se, m'teeco metjil gen Gaar *Daud ki do maam bo Bebele.»

¹⁷ Gotn se Nirl Raa ute mend *Goon Baatn Raa deek do: «'Baado!» Do debm ken booyga taar se kic bo n'deek n'do: «N'baado! Debm ken maan toolina do je kaay maan ken ed kaaja se, n'baado n'kaay cere.»

Jan taad nan taarina

¹⁸ Jee paacn ken booy taar Raa ken k'raanjn maakj kitap ken teeco taar Raa ki ese se, maam Jan m'deeksen m'do: debm jaay ziid taara do taar ken se num, Raa kic utu an ziidn dubar ken k'raanjn maakj kitap ki se do ki. ¹⁹ Do taar Raa ken k'raanjn maakj kitap ken teeco taar Raa ki ese se jaay, debm doon naatn ute ken kalan se, naan se 'kon kasn koojn kaagj ken ed kaaja se eyo do 'kon kend maakj geger ken *salal se ey kici.

²⁰ Ter Isan ken taad nakgen ara se taad do: «Deere, maam se dojga gooro m'utu m'baado.»

* **22:13** Aak Apok 1.8.

*Amin! Mɛljege Isa, 'baado!

²¹ Ɔɲ Mɛljege Isa asen tɛdn bɛɛɲ naase ki paac.

Kitapm kɛn Raa dɔɔko kiji ute jeege New Testament in Kenga

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kenga

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kenga

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
de2980b7-692d-557d-af49-da5784485d94